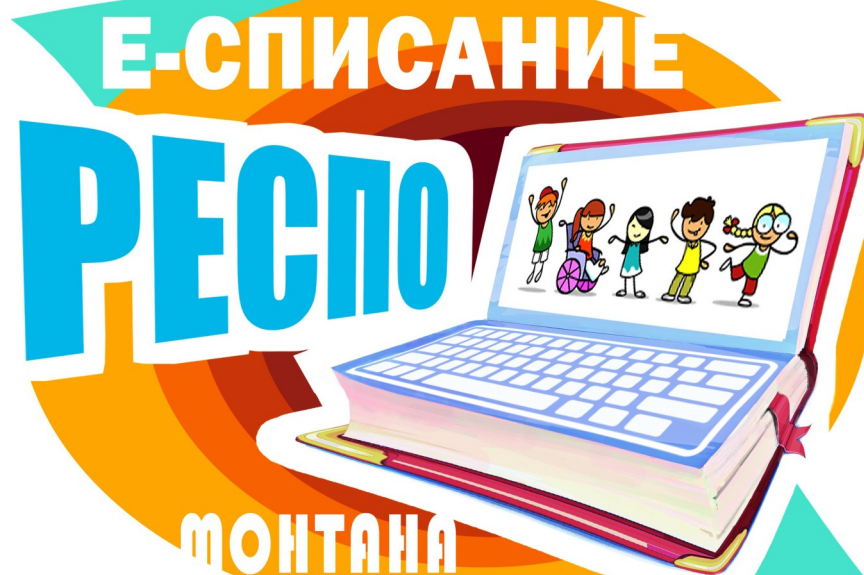

РЕСПО

РЕГИОНАЛНО ЕЛЕКТРОННО СПИСАНИЕ ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Регионално електронно списание за приобщаващо образование

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-гр.Монтана

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

БРОЙ 3 юли 2023 г.

РЦППО-
МОНТАНА

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕСПО Екип	стр.5
Приветствие — Диана Божинова	стр.6

I. Добри педагогически практики

Обзор на дейността и успешни модели на работа на специалисти от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование — област Монтана — Диана Божинова	стр.8
---	-------

Конструкторът в помощ при изучаване на основните геометрични фигури и решаване на геометрични задачи—Йорданка Тодорова.....	стр.19
---	--------

II. Директори на приобщаването в детските градини — стр.20

III. Иновации

Иновативен психо-социален тренинг „Работа в екип — гарант за успех“ - Диана Божинова	стр. 24
--	---------

STEAM урок на тема: „Източници на зелена енергия“ — Даниела Алексиева	стр. 30
---	---------

Иновативен педагогически тренинг за развитие на приобщаваща култура в учениците „Различни, но заедно по пътя на приобщаването“ - Нели Вълкова	стр. 31
---	---------

Сензорна зона в ДГ12 „Здравец“ Монтана — Ирена Крумова	стр. 34
---	---------

IV. Споделено за и от родителя

Приобщаващото образование като надежда за цялото семейство— Орлин Орлинов	стр. 37
---	---------

Споделено от родител — Една майка	стр. 39
---	---------

Дневен център за деца с увреждания и дневен център за пълнолетни лица с увреждания в град Монтана — Калинка Миронова	стр.42
--	--------

Клуб „Специални родители“ на 10 години — Виолета Цветанова	стр. 45
--	---------

V. Страница за функционална оценка

Функционална оценка в образователната, социалната и здравната системи—Лилия Кисьова	стр. 49
---	---------

VI. Проектно базирано обучение за деца и ученици със СОП

Успешни модели на екипно взаимодействие и добри педагогически практики в СУ „Иван Вазов“ град Вършец — Нели Вълкова	стр.54
---	--------

Световният ден на кукления театър: Ученици от ОУ „Владимир Минчев“ създават кукли от хартия — Иван Илиев	стр. 57
--	---------

Любими анимационни герои—открита иновативна педагогическа ситуация с участието на родители на деца, получаващи допълнителна подкрепа — Виолета Цветанова	стр. 59
--	---------

VII. Знаете ли как

Как различават незрящите хора монети и банкноти? - Бисерка Костандинова	стр. 62
---	---------

VIII. Терапевтична дейност

Ерготерапия в ерготерапевтична зала към РЦПППО — Елена Илиева	стр. 63
---	---------

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

**Авторите на публикациите носят отговорност за достоверността на предоставеното съдържание, логическата структура, цитирането, оформлението и наличния снимков материал.*

РЦПППО-
МОНТАНА

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕСПО

Сензорна Интеграция в сензо-моторна зала на РЦПППО — Елена Илиева стр. 64

IX. Страница на логопеда

Детето държи химикалката неправилно, какво да правя?—Диана Иванова стр.65

X. Страница на психолога

Поддържане на добро емоционално състояние и подобряване когнитивното функциониране на деца със специални образователни потребности чрез метода „Майндфулнес“ - Милена Делчева стр. 70

XI. Страница за допълваща и алтернативна комуникация

Допълваща и алтернативна комуникация или как технологиите променят съдби? - Виолета Цветанова стр. 71

XII. Специални потребности и общообразователна среда — Виолета Георгиева стр. 76

XIII. Квалификация и професионално развитие на педагогическите специалисти. Методическа подкрепа

Методическа подкрепа за педагогическите специалисти в област Монтана—Диана Божинова стр.80

XIV. Награди и отличия

Грамота „Неофит Рилски“ - Янита Сейкова стр.84

Прием при президента на Република България — Антон Цифудин стр.85

XV. Галерия „Подкрепяща образователна среда“

Сензорна зона в ДГ 12 „Здравец“ град Монтана — Ирена Крумова стр.86

Ресурсен кабинет в ДГ 2 „Червената шапчица“ - Лом — Зоя Иванова стр. 87

Приятна обстановка и подкрепяща учебна среда в ресурсния кабинет на II ОУ „Иван Вазов“ - Вълчедръм—Йорданка Тодорова стр. 88

9 години ресурсен кабинет в ДГ 12 „Звънче“ - Лом — Виолета Цветанова стр. 89

Рисунка лого РЕСПО — Антоанета Тонева

Графичен дизайн лого корица — Марио Бондоков

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

**Авторите на публикациите носят отговорност за достоверността на предоставеното съдържание, логическата структура, цитирането, оформлението и наличния снимков материал.*

РЦПППО-
МОНТАНА

Своето пътуване към Вас, нашите читатели, стартира трети брой на Електронно списание за приобщаващо образование /РЕСПО/ във вече познатата посока – нови хоризонти за приобщаващо образование.

В своя електронен формат и тази година то обединява една пъстра палитра от статии, научни разработки, дейности, мероприятия, събития, форуми, тренинги и други форми на ефективно партньорство и сътрудничество с цел единна и ефективна подкрепа за децата със специални образователни потребности. В съдържанието може да откриете полезна информация както за учители и специалисти, така и за родители.

В настоящия брой продължаваме познатите тематично обособените звена на съдържание в специализирани рубрики. Подготвихме и нови такива по открояващи се водещи проблематики. Мащабната дейност, позната ви досега от рубриката „Събития и мероприятия“, обособихме в отделен медиен продукт – Информационен бюлетин „Нашите деца“. <https://www.rcm.dstcenter.eu/index.php/bg/our-children> В съдържателно отношение той прави периодичен обзор /всеки учебен срок/ на реализирани дейности на образователни институции в областта, в които са включени и участват според своите възможности деца, получаващи допълнителна подкрепа за личностно развитие от ресурсните специалисти на Регионален център Монтана.

В електронното списание със статии участват педагогически специалисти от областта, както и гост автори от страната. С цел представяне на практически насоки с информативен характер за приобщаването на деца със СОП ви предлагаме гост рубрика „Специални потребности и общообразователна среда“, със съдържание подготвено от екип на „Преподаваме.бг“ - платформа за споделяне и обмен на добри практики от учители за учители от цялата страна.

Специални благодарности на Диана Божинова - директор на РЦПППО - Монтана и на Орлин Орлинов — старши експерт по приобщаващо образование в РУО Монтана за подкрепата на усилията ни да бъдем иновативни и ефективни в процеса на приобщаващото образование.

Благодарим на Марио Бондоков — графичен дизайн лого корица, на всички колеги и автори на статии, които предоставиха информация и материали, включвайки се в тематичното структуриране на настоящия брой.

Електронното издание продължава своя устрем към създаване на една виртуална среда за обмен на добри практики при работа с „различните“ деца за всички заинтересовани в процеса на приобщаване страни. Има своя принос към популяризиране на добрите примери. Съхранява надеждата, че броят им ще нараства все повече, а все повече деца ще се почувстват разбрани и ценени в една подходяща за възможностите им образователна среда, и продължава да разпространява послания на доброто с цел промяна на непроменените нагласи и подобряване на приобщаващата култура у нас.

Екип РЕСПО

РЕСПО

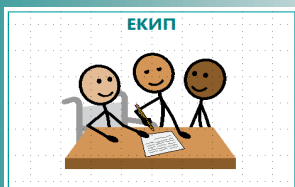

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

РЕСПО ЕКИП

Брой 3 на РЕСПО подготвиха:

*1. Виолета Цветанова—
главен редактор РЕСПО—
старши ресурсен учител
РЦПППО—МОНТАНА*

*2. Антон Цифудин—зам.
главен редактор РЕСПО—
психолог РЦПППО—
Монтана*

*3. Янита Сейкова—
сътрудник административ-
на дейност РЕСПО—
логопед РЦПППО—
Монтана*

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ПРИВЕТСТВИЕ

ПРИВЕТСТВИЕ

От Директора на РЦПППО – област Монтана по повод трето поредно издание на Регионално електронно списание за приобщаващо образование

Със задоволство приветствам издаването на трети брой на Регионалното електронно списание за приобщаващо образование във визия на обединяващо информационно звено за споделяне на добрия опит в областта на ефективно приобщаване на деца и ученици със СОП. Списанието е своеобразна компилация от споделени педагогически и иновативни практики, което изисква голяма отговорност, креативност, творческо мислене! А ние безспорно ги притежаваме! Основание за това са резултатите от досегашната ни дейност във всичките ѝ аспекти! Регионалното електронно списание отразява актуална информация за процеса на приобщаване на деца и ученици със специални образователни потребности с фокус върху новини, събития, добри педагогически практики, иновации и научни разработки в областта на специалната педагогика.

16 години Регионален център – област Монтана се развива, модернизира и утвърждава като важна образователна институция на територията на област Монтана.

Водени от идеята да бъдем гъвкава, предприемчива и социално ориентирана институция с наличие на висококвалифицирани специалисти в областта на специалната педагогика, притежаващи знания и умения, конкурентноспособни на пазара на труда и успешно развиващи се в страната, творчески прилагаме иновативни модели и практики в работата. Моделът на иновативното преподаване изисква разработване и предлагане на учебни стратегии, които ръководят учениците как да откриват необходимата им информация, да я обработват, да я разбират и да я усвояват. Добрият учител е не само добър педагог, но и учител - новатор, творец, който творчески адаптира новото учебно съдържание с цел подобряване на резултатите от обучението.

Със задълбочения си творчески опит, успешното приложение на иновативни методи и стратегии на работа, педагогическите специалисти спомагат за успешното приобщаване на учениците със специални образователни потребности. Създаването на специализирана подкрепяща среда е важен фактор за приобщаването на децата и учениците със специални образователни потребности в образователния процес и подпомага изграждането на култура на учене през целия живот.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ПРИВЕТСТВИЕ

Разговорите между родители и учители са мостът между семейството и училището, защото диалогичността и партньорството със семейството играе решаваща роля за постигане на по-висока ефективност при обучението на децата със специални образователни потребности.

Целенасочените усилия на специалните педагози са насочени към внедряване на иновативни модели в ресурсното подпомагане, проектно базирани обучения, диференцирано преподаване, уроци на различни скорости, STEAM базирани интердисциплинарни уроци и др. Споделените иновативни практики и модели водят до нови хоризонти за развитие на нашата професионална общност.

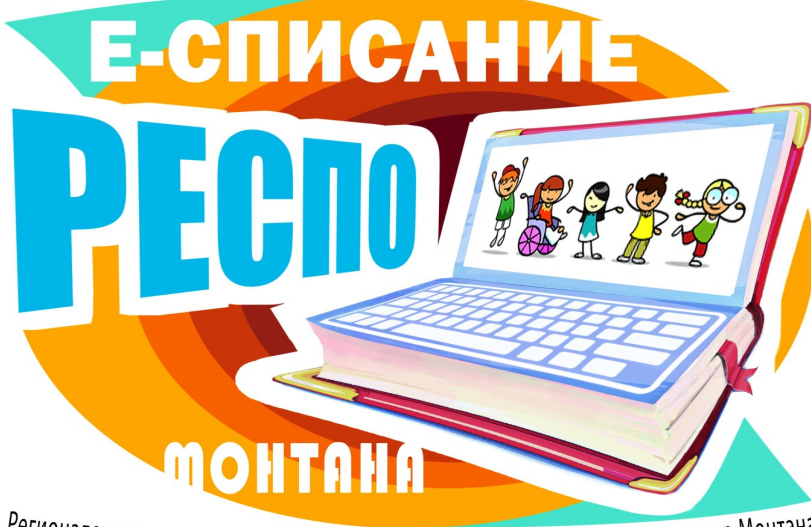
УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ!

В края на учебната 2022/2023г. отправям най-искрени благопожелания за здраве, лично и семейно щастие, много късмет и професионални успехи! Бъдете креативни, иновативни, инициативни по пътя на приобщаването! Работете все така усърдно с любов, творете, прилагайте иновативни практики и модели на работа. И нека добротата, сърцатостта, нравствените добродетели и култура са водещи в нашата дейност! Те са БЕЗЦЕННО БОГАТСТВО!!!

ДИАНА БОЖИНОВА

Директор на РЦПППО - област Монтана

Регионално електронно списание за приобщаващо образование

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-гр.Монтана

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

1. ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

ОБЗОР НА ДЕЙНОСТИ И УСПЕШНИ МОДЕЛИ НА РАБОТА НА СПЕЦИАЛИСТИ ОТ РЕГИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА ПОДДРЕПА НА ПРОЦЕСА НА ПРИОБИЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ - ОБЛАСТ МОНТАНА

РЕЗЮМЕ: Философията на приобщаващото образование е философия на уважението, толерантността и вярата, че няма по-хубаво и ценно от това да сме заедно, да се подкрепяме и уважаваме, да си сътрудничим и да работим в екип в името на благородната мисия - подкрепа на децата и учениците със специални образователни потребности. В центъра на образователната система стои детето/ученикът с неговите психофизиологични потребности, способности, възможности и потенциал за развитие. Образователната система трябва да бъде насочена към осигуряване на модерно, качествено и иновативно по своята същност образование за нашите деца чрез внедряване на иновативни методи и подходи на работа, въвеждане на STEM / STEAM базираното обучение, проектно базираното обучение като резултативен метод на работа, приложението на компетентностния подход в работата с акцент в подготовката на бъдещите педагогически кадри и в професионалното кариерно израстване на учителите с ясното послание, че компетенциите са способности, които са неразделна част от личността.

Параметрите на съвременното образование се ориентират към съдържанието и методиката на преподаване, към професионалното развитие на личността на учителя, реализиращ своя творчески потенциал в пряката си педагогическа дейност с децата и учениците. Днешното разбиране на педагогическия процес предполага синтез от обучение и възпитание, формиране на личността в процеса на обучение.

„Добра практика“ е термин от стратегическия мениджмънт. Според Уикипедия, „добра практика“ е техника, метод, процес, дейност, стимул, които общоприетото мнение счита за по-ефективни да постигнат определен резултат, отколкото всяка друга техника, метод, процес и т.н., когато се прилагат при определени обстоятелства.

Дали една педагогическа практика може да бъде определена като „добра практика“ зависи от определени критерии:

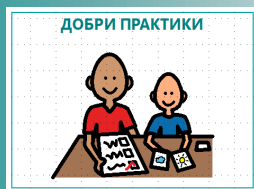
1. Резултативност – практиката трябва да води до подобряване на резултатите в определено образователно направление, на познавателната активност и мотивацията за учене, на педагогическото общуване, на взаимодействията с родителите и с членовете на семейната общност и да носи полза за образователната институция.

2. Иновативност – генерира нови технологични варианти или различни решения за съществуващите проблеми. Решенията могат да бъдат напълно нови или да са свързани с трансфериране от друг контекст.

3. Трансверсалност – да е преносима в други области, с мултиплициращ ефект.

4. Устойчивост – да създава възможности за прилагане и в бъдещи педагогически взаимодействия.

1. ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

5. Съответствие на тенденциите на общественото развитие, на социалната поръчка.

6. Актуалност и перспективност.

Според G.Whitehurst добрите практики в сферата на образованието трябва да отговарят на девет критерия [5]:

1. Ясна обща насоченост. Ясно формулирани и разбирани общи цели, фундамент е убеждението, че всички ученици могат да учат и да подобрят резултатите си. Ясни доказателства в подкрепа на това убеждение.

2. Високи стандарти и реалистични (бел. моя) очаквания. Учителят помага на всеки ученик да постигне държавните и местни стандарти. Всички ученици са ангажирани; ясни и последователни очаквания към тях и изменени и диференцирани условия за обучение.

3. Силно лидерство. Училищното ръководство се фокусира върху подобряване на знанията, уменията и мотивацията на хората в организацията и създаването на обща култура на високите очаквания, базирани на използването на знания и умения за подобряване на работата на всички ученици.

4. Поддръжка, индивидуализация и релевантност на обучението.

5. Въвличане на родителите и общността. Родителите и членовете на общността подпомагат училищната общност, всички работят заедно за активно решаване на проблемите и за създаване на печеливши решения.

6. Мониторинг, отчетност и оценка. Обучението и възпитанието непрекъснато се коригират въз основа на данните, събрани чрез различни валидни и надеждни методи, които показват напредъка и нуждите на учениците. Резултатите от оценката се тълкуват и се прилагат по подходящ начин, за да се подобрят индивидуалните постижения на учениците и учебната програма.

7. Учене и преподаване. Учебни планове и програми, насочени към подобряване на работата на всички ученици. Научно обосновани стратегии на преподаване и учене.

8. Професионално развитие. Продължаващо професионално развитие в съответствие с общата насоченост на училището.

9. Време и структура. Училищата са структурирани така, че да се максимизира използването на времето и да е пълноценен животът на ученици, учители и служители. Програмата се простира отвъд традиционния учебен ден и година, както и извън сградата на училището. Програмата се основава на ресурсите на цялата общност.

Традиция от години в РЦПППО – област Монтана е обменът на добри педагогически практики между педагозите. Създадохме положителна атмосфера за по-ефективно учене и преподаване. Усъвършенствахме и внедрихме иновативни методи и подходи на преподаване. Внедрихме ИКТ в процеса на преподаване. Повишихме капацитета си за работа в екип, водени от мисълта за екипното сътрудничество и взаимодействие между колегите – важен фактор за постигане на желаните резултати и повишаване капацитета за работа с деца и ученици със специални образователни потребности. Трансформирахме традиционния

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

1. ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

модел на преподаване в компетентностен модел, който интегрира знания, умения и компетенции. Методически подпомагаме учителите в учебните заведения за приложение на съвместното преподаване като успешен и иновативен модел на работа. Активно работим за въвеждане на STEM / STEAM базираното обучение за работа с деца и ученици със СОП. Водени от практическите ориентири за разработване на STEAM интердисциплинарен урок, главният учител организира и проведе иновативен STEM/STEAM урок. STEM философията е чудесна възможност за развитие на ключови компетентности, изобретателност, умения за работа в екип, професионален избор и реализация на младите хора. Разработихме технологични решения за изпълнение на проектни задачи под формата на конструиране, проектиране, моделиране, изследване на процеси и явления и др. Педагогическите специалисти умело и творчески прилагат в работата си интердисциплинарния подход. Осигурихме поле за изява на учениците и техните творчески заложби и потенциал чрез включването им в разнообразни извънкласни дейности и инициативи – клубове, школи, училища за родители, академия за родители и др. Повишихме интереса на родителите за включване в извънкласните дейности и инициативи. Устойчиви педагогически практики, утвърдили се през годините, са дейността на Клуб „Специални родители“, Клуб „Партньори“, Ресурсна школа за деца, учители и родители, Клуб „Толерантност“ и „Училище за родители“. Активната, целенасочена и съзидателна работа на ресурсните учители и другите педагогически специалисти намира своето приложение чрез творческото и делово участие на децата и учениците със специални образователни потребности в множество регионални, национални и международни конкурси и състезания. Удовлетворение от добре свършената работа са спечелените грамоти и награди за успешно представяне.

Утвърдена добра практика във II ОУ „Константин Фотинов“ – град Лом и РЦПППО – област Монтана е екипното взаимодействие на общообразователен учител, психолог и ресурсен учител, обединени в полза на децата чрез активно участие в инициативата „Добрите практики на фокус 2023“ към prepodavame.bg с цел да открие, опише и популяризира ефективни, приобщаващи и устойчиви педагогически практики в три категории: благосъстоянието на учениците, отговорност и принос на учениците, академичен напредък на учениците. Даниела Алексиева – главен ресурсен учител бе сред класираните кандидати за представената добра педагогическа практика.

Устойчива педагогическа практика през годините е организиране и провеждане на *комбинирани уроци чрез екипно взаимодействие и сътрудничество*. Традиция в нашата работа е съвместното преподаване на начален учител, училищен психолог и главен ресурсен учител. Екипното взаимодействие и сътрудничество е важен фактор за постигане на желаните резултати в работата. Базирайки се на интерактивния модел на преподаване и учене, учениците придобиват широк арсенал от знания чрез интердисциплинарния подход. Богатата и творческа практическата работа чрез лапбук способства за повишаване интереса и любознателността на учениците по темата, демонстрира модел на "учене чрез преживяване". Партньорството и сътрудничеството е традиция в нашата работа от дълги години. Творческият подход и новаторските елементи внасят елемент към съпреживяното и видяното.

1. ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

Българската шевица е наситена с мистичност и символика. Цялата тази магия завладя душите и сърцата ни и се отрази на проведеното *открито занятие* на Клуб „Партньори“ – гр. Лом за извънкласна дейност **„Коледно послание за здраве, любов и благоденствие, предавано през вековете чрез българската шевица“**. Практиката се реализира съвместно с ученици от две училища – II ОУ „Константин Фотинов“ – град Лом с ръководители: главен ресурсен учител Даниела Алексиева и училищен психолог Надежда Петрова и Професионална гимназия по производствени технологии- гр. Лом с ръководител старши ресурсен учител Валя Петрова. Беше поставен и мотивационен въпрос: *„Къде намира днес приложение българската шевица?“*.

Основни моменти в дейността на занятието са теоретична и практико-приложна част. За въведение в темата занятието започна с богато онагледена и интересна презентация на тема: *„Българските шевици – значение, символика, мистичност“*. Целта е актуализиране на стари знания за създаване на приятна творческа атмосфера и привличане вниманието на учениците към предстоящата дейност. Презентацията бе съпроводена със словесно обяснение от учителя за предстоящите традиционни празници - Коледа и Нова година. В нашите български шевици са преплетени изключително много символика и скрит смисъл. Натоварени са с вярвания, надежди - векове натрупани познания за Вселената. В тях е бил вложен целият творчески потенциал, въображение и майсторство на поколения българи, които смело можем да кажем, че са закодирали информация в тях чрез форми, цветове и композиция.

Психологът представи различните видове шевици и тяхното предназначение - шевици за сватба, за годеж, за сеитба, за жътва, за защита, които са бродирани по специални схеми.....Българските шевици са красива бродерия върху дрехите. Те са изкуство, с което предците ни са предавали послание за здраве, любов и благоденствие. Българската шевица е една от най-колоритните на Балканския полуостров.

Използвайки тази уникалност на българската шевица, ресурсният учител поставя темата на занятието *„Изработване на Коледни картички“* с послание за здраве, любов и благоденствие. Последва практическо изпълнение на поставената задача с елементи на приложна дейност - *изработване на Коледна картичка*. Беше подробно обяснена технологичната карта за изработване на Коледните картички. Приложната дейност е често използван похват и начин на работа в дейността на клуба, защото тя води до развитие и усъвършенстване на фината моторика, така необходима за цялостното развитие на учениците. Стимулира и развива творческото въображение и по интересен начин получават полезна информация за заобикалящия ги свят. И не на последно място, тези занятия разнообразяват училищната среда и я превръщат в привлекателно място за учениците на допълнителна подкрепа, като се повишава тяхната вътрешна мотивираност и увереност в собствените възможности.

Колоритни, живописни и цветни са пролетните празници и традиции в нашата страна. Водени от мисълта да съхраним това национално богатство и да го предадем на бъдещите поколения проведохме *открито комбинирано занятие „Традиции на Лазаровден и Цветница“* на два етапа: присъствена част в училище и изнесена част на живописния бряг на река Дунав в изпълнение на програмата за извънкласна дейност на Клуб „Партньори“ – град Лом към РЦПППО – област Монтана.

1. ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

Ресурсният учител Валя Петрова представи обстойна презентация с богати илюстрации за пролетните празници и традиции за умело въведение в темата, а главният учител Даниела Алексиева разясни технологията на изработване на пъстрите венци. Ресурсните учители демонстрираха богата нагледност и педагогически опит. Учениците се справиха чудесно с изпълнение на практическите задачи като показаха много добри практически умения, любознателност, сърчност, инициативност. Темата предизвика голям интерес сред децата и стимулира към развитие на креативно мислене, инициативност, творчески усет, формиране на нравствени добродетели, разширяване на познанията за българските традиции и обичаи. Демонстрираха качества като толерантност, коректност, добронамереност, етичност. Богатата нагледност, екипната работа, красиво изработените венци от сърчните ръце на учениците предизвикаха голям интерес по темата. В духа на Лазаровден всички заедно се отправихме на брега на р. Дунав, където учениците хвърлиха венците в течащата вода и си пожелаха да бъдат здрави, щастливи и благословени. Екипното сътрудничество и взаимодействие е важен фактор за постигане на желаните резултати и обмен на добри педагогически практики. Инициативата е посветена на Седмичата на отворените врати на РЦПППО – Монтана, която се провежда ежегодно.

STEM философията предлага не само изучаване на конкретни науки, но и развиване на ключови умения и компетентности на 21 век – изобретателност, решаване на проблеми чрез работа в екип, комуникативност и предприемачество. Този тип обучение стимулира учениците да бъдат откриватели, както и да правят връзка между теоретичното знание и приложението му в професионалната среда. Непрекъснатите иновации и стремеж към подобряване на жизнената ни среда са тясно свързани със STEAM модела.

На 30.03.2023 година се проведе STEAM урок **“Източници на зелена енергия”** в Vв клас на II ОУ “Константин Фотинов” – град Лом. Чрез групови проекти по нов начин се създаде логическа връзка между отделните дисциплини, обмяна на идеи и практики. Чрез проучвателна и изследователска дейност и внедряване на игрови прийоми учениците придобиха умения да правят собствени изводи и да анализират заобикалящата ги среда. Утвърдената традиция за екипно взаимодействие се прилага и в прогимназиален етап между старши преподавател по природни науки - Сенета Новкова и главен ресурсен учител – Даниела Алексиева. Тази инициатива е част от дейностите, свързани с отбелязването на 130 години от създаването на II ОУ „Константин Фотинов“ - град Лом.

STEM философията е чудесна възможност за развитие на ключови компетентности, изобретателност, умения за работа в екип, професионален избор и реализация на младите хора. Имах прекрасната възможност като директор да наблюдавам с интерес провеждането на урока, където учениците демонстрираха новата си роля на генериращи идеи, креативно мислене, разработване на групови проекти, обмяна на идеи и практики чрез предварително проучване, изследване и творчески подход! Чудесната презентация с богати илюстрации е умело въведение в темата на изследователския проект. Учителят демонстрира богата нагледност и педагогически опит по темата. Създадена бе логическа връзка и интердисциплинарен подход. Учителят в роля на фасилита-

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

1. ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

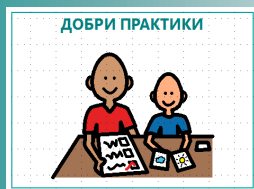
тор насочваше, стимулираше към креативност. Учениците в роля на откриватели обмениха своите идеи и мисли по темата, влязоха в роля на инженери, откриватели и прочее. Учениците се справиха чудесно с практическите задачи като демонстрираха много добри умения за работа в екип, любознателност, инициативност, творчество и изобретателност при изготвяне на проекти с конструктор "Lego". Темата стимулира към творческо и креативно мислене, внедряване на иновативни идеи, интердисциплинарни проекти. Тя предизвика голям интерес сред учениците и влизайки в нова роля на търсещи и внедряващи нови идеи стимулира към развитие на креативно мислене, развитие на любознателността, любопитството, интереса по темата, майсторене и изобретяване на проекти. Демонстрираха качества като толерантност, търпение, коректност, добронамереност, етичност. Богатата нагледност, дискусиата по темата, екипната работа, практическите проектни задачи предизвикаха голям интерес по темата. Влизайки във възложената ми роля на инвеститор реших, че мога да дам шанс за инвестиция на тези млади хора с желание за специализиране и обучение в чужбина, износ на материали и суровини зад граница и прочее. Екипното взаимодействие и сътрудничество се реализира успешно, водено единствено и само от силна мотивация за внедряване на новаторски подходи в работата! Идеията замисъл беше чудесен!

На 27.03.2023г. по повод Международния ден на търпението и смисъла да бъдем толерантни в разрешаването на конфликтите се проведе *психолого-педагогически тренинг „Толерантни в клас - как да разрешаваме конфликти?“* в IV б клас на I ОУ „Никола Първанов“ – гр. Лом под ръководството на Елеонора Планинец- психолог. ЦЕЛЕПОЛАГАНЕТО е насочено към:

- Засилване чувството за толерантност;
- Сплотяване на класната стая;
- Умение за работа в екип;
- Придобиване на умения за разрешаване на конфликти;
- Провокиране на креативно мислене;

Учениците се запознаха със принципите и качества на толерантността, в частност как търпението като едно от най-важните качества на толерантността спомага за намаляване на конфликтите и личностното израстване, какво представлява колелото на избора и как да го използваме при възникнали конфликти. Психологът Елеонора Планинец приложи теория за въздействието и силата на техниката: „АЗ/ТИ- посланието“ при разрешаването на конфликти – един от вариантите за избор от колелото за решаване на проблеми. Учениците направиха упражнения за използването на техники за предотвратяване на конфликти и чрез беседата имаха възможността да изразят своите гледни точки и да задават въпроси по темата. Заключителната част премина в създаването на „Кутия за разрешаване на конфликти“ с цел учениците да споделят своите тревоги и конфликти, които да бъдат разрешени с помощта на учителите. Тази кутия ще спомогне учениците да не се чувстват изолирани в трудни ситуации, а да очакват подкрепа и компетентни съвети в конфликтни ситуации. От една страна, кутията може да спомогне за намаляване на предстоящи конфликти и в същото време да разрешава вече отминалите.

1. ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

За финал на учениците бе представена идеята да участват в организиран конкурс от Община Силистра „Дъга на толерантността“, посветен на доброто, състрадателността и подадената ръка. Темата е изключително полезна и подходяща за надграждане на тренинга и затвърждаване на усвоените знания по време на занятието.

Учениците взеха активно участие и демонстрираха качества на толерантност, научиха основни принципи и понятия, както и техники за разрешаване на конфликти, какво представлява Колелото на избора и как спомага при разрешаване на конфликти, "Аз-Ти посланието" като техника за справяне с възникнали конфликти. Чудесната презентация с богати илюстрации е умело въведение в темата. Психологът демонстрира богата нагледност и педагогически опит. Учениците се справиха чудесно с практическите задачи като демонстрираха много добри умения, любознателност, инициативност. Темата стимулира към размисъл и тълкувания. Тя предизвика голям интерес сред учениците и стимулира към развитие на креативно мислене, формиране на нравствени добродетели и етични норми и правила. Демонстрираха качества като толерантност, търпение, коректност, добронамереност, етичност. Богатата нагледност, дискусиата по темата, екипната работа, практическите задачи предизвикаха голям интерес сред учениците. Създадената "Кутия за разрешаване на конфликти" ще спомогне за споделяне на конфликтни ситуации сред учениците, ще вдъхне увереност у тях, че имат нужната подкрепа на своите учители и не са сами в проблемна ситуация.

На 29.05.2023г. деца, родители, учители и специалисти взаимно си подариха много емоции и приятни забавления с любими анимационни герои по време на открита иновативна педагогическа ситуация „**Любими анимационни герои**“ в ДГ № 12 „Звънче“ – Лом, под ръководството на Виолета Георгиева – старши ресурсен учител с участието на родители на деца със специални образователни потребности, Янита Сейкова – логопед и Антон Цифудин - психолог. Интерактивното занятие обединява три отделни проектно базирани обучения по обща тема за герои от анимационни филми.

Иновативността на педагогическата ситуация се корени в идеята едновременно специалистите да оказат подкрепа както на децата, така и на техните родители като партньори. Откритата практика е нагледна демонстрация за подбор и структуриране на учебното съдържание с редуциране и адаптиране на поднесената информация според различните потребности и възможности на децата и с различното им темпо на работа в условията на съвместно преподаване между ресурсен и детски учител.

1. Цели, насочени към децата:

- ⇒ Включване на родители на деца със СОП в образователния процес;
- ⇒ Презентиране на работа по проектно базирани обучения за деца със СОП в предучилищна възраст;
- ⇒ Включване и участие на деца със СОП по време на педагогическа ситуация, съобразено с техните възможности.

РЕСПО

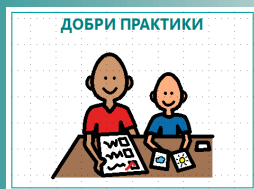

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

1. ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

2. Цели, насочени към педагогическите специалисти:

⇒ Оказване на методическа подкрепа на педагогическите специалисти как да взаимодействат ефективно с родителите като партньори в процеса на реализиране на проектно базирано обучение, как да бъдат формирани у децата важни общочовешки ценности като търпение, толерантност, емпатия, състрадание, човечност, доброта;

⇒ Нагледна демонстрация за диференциране на преподаването, редуциране и адаптиране на поднесената информация според различните потребности и възможности на децата и с различното им темпо на работа.

3. Задачи на откритата педагогическа ситуация:

⇒ Реализиране на подкрепа от родителите по време на педагогическите ситуации;

⇒ Представяне на налични възможности на децата със СОП пред останалите деца в групата;

⇒ Възпитание в ценности като: доброта, търпение, добронамереност, толерантност;

⇒ Развиване на уменията за общуване на децата: водене на диалог, изразяване на собствено мнение, зачитане мнението на другите, изслушване на събеседника, споделяне на преживявания;

⇒ Представяне на три нива на организация на педагогическото взаимодействие по време на ситуацията чрез диференциран подход за няколко отделни екипа деца и цялостен такъв, обединен от общата тема.

Работата по проектите на децата със специални образователни потребности бяха презентирани от самите тях с подкрепата на родителите им пред всички деца от групата на фона на умело съвместно партниране между общообразователен и ресурсен учител. Крайните продукти от проектно базираните обучения бяха представени в хода на ситуацията. Ресурсният и общообразователният учител въведоха изработени от пяна пластилин анимационни герои в направена от картон къщичка за тях и приветстваха първа изложба на рисунки по темата. В импровизирано арт ателие децата се докоснаха до изкуството да сътворят и да изработят сами кукли във визията на любими наши герои от филми и приказки. Всички заедно играха, танцуваха, забавляваха се и се учиха да откриват в тематичното съдържание на анимационните филми и в поведението и постъпките на любимите герои ценности като доброта, търпение, съпричастност, уважение и разбиране към различието. Припомним, че много анимационни герои можем да открием и в книгите, които не трябва да спират да ни съпътстват независимо от бързо нахлуващите технологии в нашето ежедневие. Книгите са неизчерпаем източник на знания! Те са най-голямото богатство за всички деца!

Реализираната открита практика успя да постигне на високо ниво заложените цели. Тя е ефективна форма на обучение, чрез която желаните послания бяха предадени не само теоретично, а и поднесени с възможността децата да са участници и да овладяват морални ценности. Беше приета добре от участниците, които се включиха активно и породиха множество положителни емоции за децата. Бяха

РЕСПО

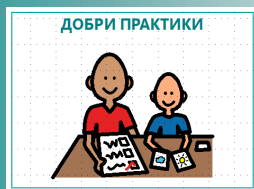

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

1. ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

използвани множество канали за учене, базирани на практиката и играта, което има личностно развиваща насоченост и дава трайни резултати.

По време на педагогическата ситуация беше налична физическа динамика, всички деца бяха активни участници и се включиха с дейности по темата, съобразени с възможностите на всяко едно от тях. Реагираха емоционално и разговаряха с въодушевление в дискусиите и коментарите, показаха лични умения, осъзнаха, че притежават много добри качества. Бяха активни участници в процеса на обмен на информация. Водени от учителите, които им помогнаха да обогатят наличните знания и умения, сами достигнаха до основните изводи, че трябва и е лесно да бъдат търпеливи, съпричастни и добри.

За педагогическите специалисти от детската градина откритата практика беше ефективна поради предоставените работещи идеи, начини и стратегии за работа с родителите. Пред тях беше направена нагледна демонстрация за провеждането на диференцирано преподаване с редуциране и адаптиране на поднесената информация според различните потребности и възможности на децата и с различното им темпо на работа.

Инициативата за състоялата се нетрадиционна педагогическа ситуация е по идея на Клуб „Специални родители“ и е част от календарния план на дейности на групата за взаимопомощ към РЦПППО – Монтана. С благодарност към родителите на децата за активното участие и за ефективната подкрепа!

На 01.06.2023 г. се проведе иновативен педагогически тренинг за развитие на приобщаваща култура у учениците **„Различни, но заедно по пътя на приобщаването“** в IVб клас на III ОУ „Иван Вазов“ – Берковица под ръководството на Нели Вълкова – рехабилитатор на слуха и говора и с участието на Лъчезар Лазаров – старши ресурсен учител и Диана Николова - логопед. Занятието насочи фокуса на учениците към децата с проблеми, които учат рамо до рамо с тях. Бяха предложени ефективни стъпки за подобряване на приобщаващата култура, свързани с повишаване на информираността за видовете нарушения, съпътстващите затруднения, конкретните нужди и специфични потребности, произтичащи от тях. Чрез интересен, адаптиран и практически обоснован подход учениците научиха как да реагират правилно, какво точно да направят, за да бъдат полезни. Как да помагат и да подкрепят по най-добрия начин своите приятели със специални нужди. Чрез тренинг от симулативни игри и практически експеримент, учениците влязоха в различни роли и се поставиха в реални ситуации, като имаха възможността физически да усетят затрудненията, пред които се изправят децата с различни нарушения в развитието. Открито и искрено те споделяха как са се чувствали, какво са усетили и колко трудно е било за тях. През личното преживяване сами направиха извода, че на децата в неравностойно положение не им е лесно и в ежедневието се сблъскват с множество затруднения. В тренинга се включиха и учениците със специални потребности, които умело участваха в игрите, като на тях също бе отредена роля и възможност за лична изява. Занятието допринесе за промяна на нагласите по отношение разбирането и приемането на различието у другите, стимулира уважение и съпричастност, мотивира децата да бъдат толерантни един към друг, да бъдат търпеливи, полезни,

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

1. ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

приемащи и подкрепящи. Реализацията на педагогическата практика показва, че формирането и развитието на приобщаваща култура е основата, върху която се гради ефективно приобщаващо образование.

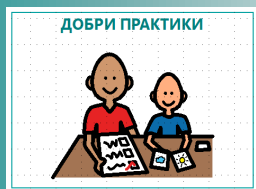
Добра педагогическа практика на Даниела Алексиева – главен ресурсен учител е **„Екипно взаимодействие между ресурсен учител, общообразователен учител и психолог“** – провеждане на комбинирани уроци под формата на мултимедийна презентация, работа с лапбук и интерактивна игра. Обхващат различни учебни предмети – човекът и природата и човекът и обществото като знанията се усвояват посредством „учене чрез преживяване“. Първа стъпка: Екипното сътрудничество и взаимодействие е важна предпоставка в работата между специалистите за успех на практиката. Втора стъпка: Подготовка на комбинираните уроци. Екипът разработва план съобразно учебния материал. Извършва се подбор на материалите за изготвянето на лапбуци от децата, които са богато илюстрирани с картинков материал. Подготвя мултимедийната презентация и набелязва интерактивната игра, която е съобразена със съдържанието на урока. Поставените задачи са разнообразни и дават възможност за креативност у учителя и приложение на интердисциплинарния подход.

Чрез комбинираните уроци учениците изграждат и усъвършенстват различни умения и когнитивни функции по забавен начин. Изработката на лапбуци развива моторика и концентрация. Доброто оформяне на материала в книжката изисква въображение и съобразителност. Тъй като усилията са насочени към общ успех, децата трябва истински да работят в екип и да обръщат внимание на всеки в групата, да се научат да се изслушват и да си помагат, да идентифицират силните си страни и да ги използват в изпълнението на задачите. Това, че всеки има конкретно поставено задание, гарантира, че няма да има ученици, изолирани от общата работа. Приносът към екипната дейност повишава мотивацията и удовлетворението от финалния продукт. По-лежерната обстановка, в която се провеждат комбинираните уроци, създава благоприятна атмосфера за приемането на децата със специални образователни потребности и е важна стъпка от интеграцията им в социума на класа. Практиката е плод на творческо търсене, иновативност, креативност, педагогически такт на ресурсния учител по пътя на приобщаването.

“Колкото повече хора концентрират усилията си върху приобщаването и подпомагането на децата със специални образователни потребности, толкова по-голям шанс имат те да бъдат включени в ежедневната работа без това да създава напрежение”, споделя Алексиева. По нейни наблюдения с участието си в процеса те добиват самочувствие, че могат да се справят с поставените им задачи и получават добър обем от знания и умения, които ще са им полезни при бъдеща реализация в и отвъд класната стая. Това е важно както за тях, така и за останалите деца, които са свидетели на възможностите на съучениците си и стават съпричастни към ефективното им интегриране.

Сътрудничеството и обменът на добри педагогически практики е гарант за постигане на високи резултати в обучението на учениците,

1. ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

комуникация между ученици, учители и родители. Триада на области на взаимодействие – семейство, училище и ученик са взаимно свързани и зависими помежду си. Ефективното въздействие на учебния процес дава отражение върху ускореното развитие на интелектуалните и психични функции у личността на детето. Взаимоотношенията между учениците в клас са важен фактор за развитие на ценностната ориентация на личността. Определяща е ролята и подкрепата на родителите. От особена значимост е привличането на родителите като партньори в училище, които да подкрепят, насърчават, мотивират своите деца, за да се превърне училището в желана и сигурна територия за ученика. Доброто партньорство, сътрудничество и взаимодействие между всички страни, участващи в процеса на училищното обучение, е ключът към успеха.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Иванов, И. „Добри практики“ в образованието. // Годишник на ШУ „Еп. Константин Преславски“, том XVI D. Педагогически факултет. – Ш., 2012, 209-215.

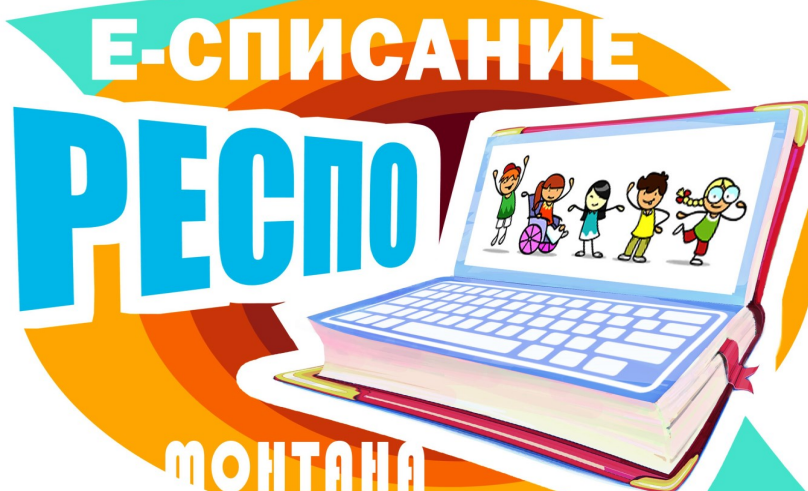
2. Алексиева, М. „Теоретични и практико-приложни проекции на добра педагогическа практика като изискване за присъждане на III професионално – квалификационна степен“, Бургаски свободен университет, 2020

ДИАНА БОЖИНОВА
Директор на РЦПППО - област Монтана

РЕСПО

Регионално електронно списание за приобщаващо образование

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-гр.Монтана

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

1. ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ

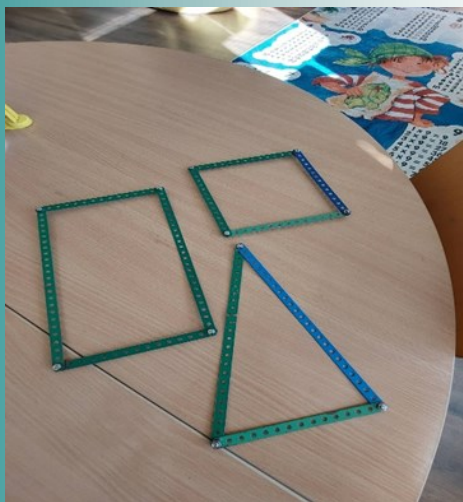
КОНСТРУКТОРЪТ В ПОМОЩ ПРИ ИЗУЧАВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ГЕОМЕТРИЧНИ ФИГУРИ И РЕШАВАНЕ НА ГЕОМЕТРИЧНИ ЗАДАЧИ

Решаването на геометрични задачи в часовете по математика в ресурсния кабинет е интересно, забавно и запомнящо се.

Няма спор, че геометричните задачи са едни от най-трудните за учениците. Обикновено, когато започнем решаването на такива задачи, учениците реагират песимистично. За да задържа интереса и вниманието им използвам различни ресурси. Един от тях е конструкторът. С него самостоятелно

или по двойки децата изработват геометрична фигура, назовават и показват елементите ѝ, измерват страните ѝ с помощта на линия. В тетрадката чертаят геометричната фигура и решават конкретната задача.

Конструирането на геометрична фигура е ефективен начин ученикът

да се забавлява, учи и твори, като достига определено ниво на сръчност и умения, като развива фината моторика и подобрява конструктивните си умения. Повишава се старанието и мотивацията при изпълнение на конкретната задача.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

Автор: Йорданка Тодорова
ресурсен учител II ОУ „Иван Вазов“ гр. Вълчедръм

РЦПППО-
МОНТАНА

ДИРЕКТОРИ НА ПРИБОЩАВАНЕТО В ДЕТСКИТЕ ГРАДИНИ

ИНТЕРВЮ С АНЖЕЛА БОРИСОВА - ДИРЕКТОР НА ДГ № 12 „ЗВЪНЧЕ“ - ЛОМ

Разговаряме с г-жа Анжела Борисова – директор на ДГ № 12 „Звънче“ - град Лом по теми за приобщаващото образование и преди всичко с фокус върху извървения път по посока ефективно приобщаване на деца със специални образователни потребности, придобития опит, положените усилия, преодолените предизвикателства, оказаната подкрепа и силната мотивация да бъдеш добър, подкрепящ и толерантен към различието директор.

Разкажете ни малко повече за себе си и организацията, която представлявате?

Вече 15 години съм директор на ДГ №12 „Звънче“ - гр. Лом след проведен конкурс със защита на проектопрограма за развитие на детското заведение. Обичам децата и работя с желание и вдъхновение. Детската градина предлага много добри условия за отглеждане, възпитание и обучение на децата. Броят им варира между 80 и 100, които се разпределят в четири възрастови групи от 3 до 6 години. Педагогическият екип е опитен, творчески и всеотдаен. С годините учебното заведение се е утвърдило с добро име и авторитет сред обществеността на гр. Лом. Определено мога да определя ДГ „Звънче“ като приобщаваща и гостоприемна за децата.

Как поставихте успешното начало на интегрираното, сега приобщаващо образование във Вашата институция?

Още като постъпих в детската градина през 2008г. имаше едно дете със специални образователни потребности, след което в годините винаги съм приемала „различни“ деца. В нашата детска градина подкрепа до момента получиха 16 деца с различни нарушения като преобладава броя на децата с нарушения от аутистичния спектър.

Кои бяха най-големите предизвикателства пред Вас в процеса на приобщаване в началото?

На първо място учителите и помощник-възпитателите не бяха теоретически и практически подготвени как да се справят с „различните“ деца. Присъстваше страх, който водеше до отказ за приемане на тези деца. В този смисъл обученията от страна на преподавателите от НАРУ по проект „Заедно от детската градина“ на УНИЦЕФ през 2016 – 2018г. бяха навременни и изключително ползотворни.

ДИРЕКТОРИ НА ПРИБОЩАВАНЕТО В ДЕТСКИТЕ ГРАДИНИ

Имахте ли нужда от подготовка за това, така да се каже ново начало?

Да, имаме нужда от подготовка, защото обучението във висшите учебни заведения не осигуряваше необходимата подготовка за работа с деца със специални образователни потребности.

Каква е Вашата философия в посока обучение на деца със СОП и как сега се справяте с предизвикателствата?

Обучението на деца със СОП е отговорност на всички – родители, директори, учители, педагогически специалисти, помощник на учителя, помощник-възпитатели като всеки трябва да изпълнява задълженията, които произтичат от съответната длъжност като в центъра е детето с неговите специфични нужди и потребности. Важно условие за реализиране на ефективно приобщаване е непрекъснатият междуинституционален диалог и партньорството с всички участващи страни в процеса на приобщаване на конкретното дете.

Какви деца със специални потребности са се обучавали във Вашата институция?

Осигурявали сме допълнителна подкрепа най-вече на деца от аутистичния спектър, но сме имали случаи на деца с езиково-говорни, сензорни или физически увреждания.

Бяхте ли запознати с техните специални потребности?

При някои деца бях запозната от родителите за специфичните им потребности, а при други самите учители откриваха обучителни затруднения и изоставане. След което предприемахме необходимите мерки за съдействие, за да може навреме да се помогне на съответното дете. Провеждаме информационни срещи с родителите, предлагаме им алтернативни обучителни варианти за допълнителна подкрепа на личностното развитие на детето. Предучилищната възраст е благоприятен период за развитие и не бива да се губи ценно време, ако детето има обучителни дефицити.

Как се вписваха в общата картина /средата в детската градина/ децата със специални образователни потребности?

Всяко дете със СОП е различно и по различен начин се вписва в образователната среда.

Имахте ли подкрепа през годините?

Най-голяма подкрепа получихме от УНИЦЕФ чрез реализацията на проект: „Заедно от детската градина“. Чрез него учителите участваха в квалификационни курсове на теми, свързани с приобщаващото образование, със запознаване и прилагане на алтернативни педагогически подходи и методи за работа при обучението на деца със СОП и др.

ДИРЕКТОРИ НА ПРИОБЩАВАНЕТО В ДЕТСКИТЕ ГРАДИНИ

Голяма подкрепа в работата и обучението на децата ни оказват педагогическите специалисти от РЦПППО – обл. Монтана, участващи в състава на екипите за подкрепа за личностно развитие на децата със СОП в детската градина, в лицето на Виолета Георгиева - ресурсен учител, Янита Сейкова - логопед и Антон Цифудин - психолог. Изказвам своите благодарности към директора на РЦПППО – Монтана – г-жа Диана Божинова за доброто партньорство, за ефективната подкрепа и ползотворното сътрудничество през годините.

Не на последно място голяма помощ в ежедневната работа ни оказва помощник на учителя в лицето на Теодора Володиева, която работи в детската градина от 6 години с търпение, любов и добър педагогически подход при децата със СОП. Нейната безценна подкрепа определя фигурата на помощник на учителя като изключително важна за ефективното приобщаване на децата със СОП в предучилищна възраст.

Как бихте описали работната среда с фокус приобщаващото образование?

Детската градина да осигурява добри условия за осъществяване на образователните политики на приобщаващото образование: добре обучени учители, преминали през квалификационни курсове с фокус добри педагогически практики за работа с деца със СОП, оборудвана база с образователни играчки и средства за обучение, наличие на обзаведен ресурсен кабинет за провеждане на индивидуална работа и прилагане на индивидуален подход, подготвени педагогически специалисти и т.н.

Да се използват алтернативни решения в работата, които са доказали успех, като например приобщаването на децата в празници, развлечения, театър и др. Музиката обединява всички деца. Тя е мощен фактор за постигане на положителни резултати.

Вие сте първата детска градина в област Монтана, която оборудва ресурсен кабинет, как го реализирахте?

През месец ноември, 2013г. бях на работна визита в Кралство Холандия по проект: „Традиции и иновации в предоставяне на социални услуги на лица с увреждания“ на Община Лом. Посетих различни центрове, където работят хора с увреждания и бях впечатлена от грижите и отношението към тях. Посетихме и детски център, в който видяхме как се работи с деца с различни увреждания. Впечатли ме материално-техническата база, която бе добре оборудвана и специализирана за нуждите и потребностите им. Вдъхновена от добрия опит в Холандия, и в името на нашите деца със специални образователни потребности от детската градина решихме да обособим помещение като го оборудваме с подобни образователни играчки и пособия, каквито видяхме в холандския детски център. Така стана факт нашият ресурсен кабинет за потребностите на децата със СОП, който открихме през 2014 година след творческо вдъхновение от работната визита.

ДИРЕКТОРИ НА ПРИБОЩАВАНЕТО В ДЕТСКИТЕ ГРАДИНИ

Каква е следващата стъпка в процеса по посока постигане на приобщаваща култура в обществото ни като цяло?

Следващата стъпка е да продължава промяната в съзнанието на хората в обществото към хората и децата с увреждания. Например, в медиите да има повече информация за тях, за начина им на живот, за постигнати положителни успехи в семействата, където има „различни“ деца. Хубаво е да има информационни кампании в подкрепа на децата от аутистичния спектър.

Вашето послание за приобщаване:

Да бъдем добри! Да бъдем истински хора! Да бъдем по-социални, по-толерантни и добронамерени! Да се отнасяме с необходимото уважение към възрастните и децата с увреждания, защото те са част от нашето общество. От отношението към тях се определя нивото на цивилизованост. Всяко дете е една вселена, до която ние възрастните се докосваме и намираме нещо уникално и неповторимо!

Благодарим за това хубаво послание за доброта и преоткриване на някои позабравени ценности. Благодарим и за всичко, което правите за децата със специални образователни потребности, за сърцатото отношение и за всички постигнати успехи с „различните“ деца.

Екипът ни РЕСПО Ви пожелава здраве и още много постижения и иновации в процеса на ефективно приобщаване на всички деца.

Екип РЕСПО

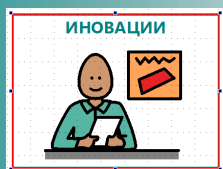

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. ИНОВАЦИИ

ИНОВАТИВЕН ПСИХО – СОЦИАЛЕН ТРЕНИНГ „РАБОТА В ЕКИП – ГАРАНТ ЗА УСПЕХ“

РЕЗЮМЕ: “През 21 век научните и технологични иновации стават все по-важни, особено когато се сблъскваме с ползите и предизвикателствата както на глобализацията, така и на икономиката, основана на самообучението. За да успеят в това ново общество – високотехнологично и базирано на информация, учениците трябва да развият своите способности в STEM до нива, много по-големи от онова, което се е смятало за приемливо в миналото”. (Национална научна фондация)

Динамичните промени в икономическата и социалната сфера, в информацията и ИТ технологиите създават предпоставки за повишаване на изискванията към образователното равнище и професионалната компетентност на педагогическите специалисти. Образованието се утвърждава все повече като ключов фактор с обществена значимост и важно условие за развитие на обществото. Непрекъснато възпроизвежда и развива човешкия потенциал, който позволява на обществото да се развива, обогатява и усъвършенства. От образованието се очаква да съдейства за устойчивото икономическо развитие на човечеството.

Образованието е сложна, многопластова, динамично развиваща се социална система. По своята дълбока същност е високоорганизиран технологичен процес, който обхваща процедури и стъпки с висока степен на цикличност. От друга страна образованието е по-скоро нестандартен технологичен процес, близък до творческите интелектуални заложи.

Тенденциите в образователната политика през последните години са насочени към осъществяване на междуличностни взаимодействия в образователния процес чрез утвърждаването на образователни стратегии и техники за организация на дейността, т. е. утвърждаване на интерактивното взаимодействие чрез екипното сътрудничество. Всеки екип е уникален по своята същност. Той се развива по свой собствен начин, в зависимост от изходната позиция на неговото образуване и състав, според собственото темпо на развитие. Екипната дейност е резултатът от поставената задача и начинът, по който учениците си взаимодействат един с друг. Контекстът на организацията и дизайнът на екипа определя естеството и успеха на сътрудничество. Умението за работа в екип е част от социалните и междуличностни умения, които водят до житейски и кариерни успехи. През XXI век значението на умението за работа в екип изключително нарасна поради две основни причини: промяната в структурата на икономиката, базирана върху новите технологии и качествената промяна в образованието.

Развиването на уменията за сътрудничество и работа в екип между учениците преобразява атмосферата на класната стая и качествено променя ролята на учителя по време на час. Традиционният наследен модел на обучение чрез фронтално преподаване, при който учителят преподава, а учениците научават новите знания, не е приложим

РЕСПО

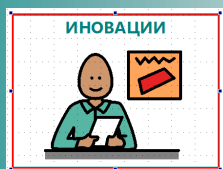

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. ИНОВАЦИИ

в XXI век, защото учителят не е единственият източник на информация. В последните години образователните експерти установяват, че ефективността от обучението се повишава, когато учениците си сътрудничат, споделят мисли и идеи, работят по общи проектни задачи и заедно с учителя изграждат фундаментите на предметното знание. Работата в екип в училище предполага взаимодействие и сътрудничество между ученици и учители, в което всеки участва със своя опит, знания и надгражда своите компетенции.

През XXI век умението да работиш ефективно с другите, да сътрудничиш и да взаимодействаш с тях се свързва с умението за критично мислене и решаване на проблемни ситуации, с уменията за комуникация и креативно мислене. Това е ключово умение за съвременната работна среда, в която взаимодействието и генерирането на нови идеи имат ключово значение.

Образованието трябва да се основава на практиката и изискванията на динамичната технологична среда. STEM е един от подходите, чрез които се постига интеграцията на теорията в практиката. Ето защо усилията на педагогическите специалисти трябва да се насочат към създаване на среда, в която детето ще бъде свой собствен учител, изследовател и пътешественик в областите на науката. Художественият дизайн и изкуствата са важна част от STEM – базираното образование, тъй като творческото мислене и разгръщане на творческите заложби са от съществено значение за развитието на иновации. STEM/STEAM обучението е философия за организиране на ученето, която прави връзка между учебното съдържание в училище и реалния живот. Вместо да преподават отделни предметни знания, обособени в отделни предмети, методическите единици в STEAM обучението се планират интегрирано, базирани са на проекти и проучвания, с акцент върху интердисциплинарното обучение.

STEAM дейностите насърчават страстта към ученето, повишават любознателността на учениците, в частност страстта към изследването, разбирането и себеразвитието. Децата разкриват своите таланти и по този начин се насърчава желанието им за **УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ**. STEM/STEAM дейностите са креативни, приспособими и достъпни за деца с различни интереси и способности в рамките на една група или екип. Основен акцент е работата в екип, сътрудничеството и комуникацията. Учебните методи са базирани на проучвания с фокус върху процеса и крайния резултат. Учениците имат свободата да мислят критично, творчески и иновативно.

Технология на STEAM обучението:

- ⇒ Идентифициране на проблем от реалния свят;
- ⇒ Търсене и разработване на решения;
- ⇒ Намиране на връзки с учебното съдържание;
- ⇒ Разработване на малки проекти - кътове тип работилници / Мейкърспейси/ с цел изграждане на практически умения у учениците да проектират, да майсторят докато се занимават с изкуство, занаяти, наука. Мейкърспейсът може да бъде полезен както за класни, така и за извънкласни дейности;
- ⇒ Приложение на метода проектно базирано обучение (ПБО);
- ⇒ Създаване и използване на STEM помагала за по-лесно усвояване на учебния материал по различни дисциплини;

РЕСПО

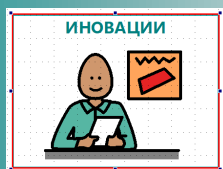

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. ИНОВАЦИИ

Водени от приложението на интердисциплинарното обучение и внедряване на *STEM/STEAM* базираното обучение за работа с деца и ученици със специални образователни потребности, екип от обучители в състав: Диана Божинова – директор, Елеонора Планинец – психолог и Елена Илиева – старши ресурсен учител, сензорен и ерго-терапевт проведе **Иновативен психо – социален тренинг на тема „Работа в екип – гарант за успех“**. Тренингът се проведе в два тематични модула с включена презентационна и практическа част.

Цели на иновативния тренинг:

- ⇒Повишаване на информираността за същността на екипа и екипната дейност;
- ⇒Усъвършенстване на уменията за работа в екип и ефективно организиране на екипно взаимодействие;
- ⇒Внедряване на новаторски подходи в работата чрез приложение на фасилитационния интерактивен метод „Световно кафене“ при въвеждане на *STEM/STEAM* базираното обучение за работа с деца и ученици със специални образователни потребности;
- ⇒Провокиране на аналитично мислене и творчески подходи в работата;
- ⇒Усъвършенстване на социално–емоционалната компетентност за ефективна работа в екип;
- ⇒Създаване на настроение и внасяне на емоционален заряд в дейността.

Практически методи при реализация на дейностите:

- интерактивна презентация;
- мозъчна атака;
- работа в екипи;
- учене чрез правене;
- учене чрез преживяване;
- визуализация;
- групи за обратна връзка;
- симулативни и ролеви игри;

В модул I, обучителна сесия 1 Елеонора Планинец – психолог разгърна темата за екипното взаимодействие, същност и структура на екипа и разлика между понятията група и екип. Приемайки роля на фасилитатор, презентира темата за приложение на *STEM/STEAM* базираното обучение в училище/детска градина и функцията на екипното взаимодействие. Представих насоки и идеи за създаване на *STEM/STEAM* уроци при работа с деца и ученици със СОП, предизвикателствата на *STEM/STEAM* програмата и планиране на *STEAM* ученето.

Усилията и стремежът ми бяха насочени към внедряване на новаторски подходи в работата чрез приложение на фасилитационния интерактивен метод „Световно кафене“ при въвеждане на *STEM/STEAM* базираното обучение за работа с деца и ученици със СОП. Методът „Световно кафене“ е интересна стратегия за работа в екип.

РЕСПО

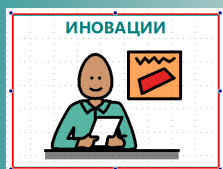

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. ИНОВАЦИИ

На фокус поставихме въпроса: *Какво е приложението на STEM/STEAM базираното обучение в училище и детска градина за деца и ученици със СОП? Какви са практическите ориентири за разработване на STEAM интердисциплинарен урок? Какви технологични решения могат да се използват за изпълнение на проектна задача?* Оформиха се 3 работни екипа – **Екип 1 Инженери** с работна задача: *Разработване на STEAM урок чрез конструктивна дейност - конструктор "Lego".* **Екип 2 Изследователи** с работна задача: *Разработване на иновативен, адаптиран STEM/STEAM урок по биология и здравно образование чрез метода проектно базирано обучение.* **Екип 3 Архитекти** с работна задача: *Изработване макет на дизайн на ЕКО класна стая. Описание на технологията на проектиране.* Приложен бе методът Работа по групи за изпълнение на практическите задачи чрез създаване приятна творческа атмосфера на чаша кафе, шоколадова бисквитка и музикален фон. За удоволствие и приятно настроение на работните екипи фасилитаторът предложи и късмети под формата на чашка кафе с тематични пожелания. STEM философията е чудесна възможност за развитие на ключови компетентности, изобретателност, умения за работа в екип, развитие на любознателността, любопитството, интереса по темата, формиране на нравствени добродетели, майсторене и изобретяване на проекти чрез конструктор "Lego", професионален избор и реализация на младите хора, където учениците демонстрират новата си роля на генериращи идеи, креативно мислене, разработване на групови проекти, обмяна на идеи и практики чрез предварително проучване, изследване, интердисциплинарни проекти и творчески подход. *STEAM образованието предлага интердисциплинарен, цялостен подход към образованието, който подготвя учениците за по-нататъшно обучение, както и за тяхната бъдеща професионална реализация. Рамката STEAM учи учениците как да мислят критично, да решават проблеми, да бъдат креативни и иновативни, с творчески заряд и да работят за своята професионална реализация.*

В модул II, обучителна сесия 2 психолог Елеонора Планинец реализира практически задачи с фокус работа по групи на теми „Социално-емоционална компетентност“ и „Стилове на комуникация“, където присъстващите имаха възможност да се включат в ролеви игри и да представят интересни решения и модели на изпълнение на поставените им задачи. Интерес и новаторски подход показаха участниците и в поставената игра за групово развитие на социалните умения и емоционалната интелигентност „Like When“.

На финал за релакс и отмора Елена Илиева – старши ресурсен учител, сензорен и ерготерапевт предразположи всички участници за включване в практическа задача и работа по групи чрез реализиране на дейност Арт ателие „Море“. Участниците имаха възможност да участват в оформление апликация, да реализират художествено творчество и да проявят креативност чрез пясъчна терапия. На фона на релаксираща музика творческите екипи се пренесоха мислено на брега на морето и представиха красиви творчески продукти. Всички участници в тренинга показаха невероятно творческо, иновативно и креативно изпълнение на дейностите и с положителен заряд и ентузиазъм доказаха, че работата в екип е гарант за успех.

РЕСПО

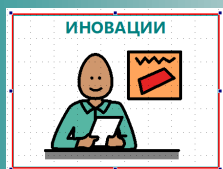

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. ИНОВАЦИИ

Екипът от обучители изказа благодарност на всички участници и доказа с реализирането на цялостната концепция и облик на иновативния тренинг, че приобщаващото образование в частност работата в екип винаги ще намира качествени решения и ще превръща всяка дейност в продуктивна, подпомагаща, вдъхновяваща и предлагаща **гарант за успех!**

Резултати от проведения иновативен психо-социален тренинг „Работа в екип – гарант за успех“:

- Ефективност и качество на взаимодействието чрез работа в екип;
- Усъвършенстване на комуникативните умения;
- Внедряване на иновативни подходи в процеса на преподаване и учене;
- Усъвършенстване на различни методологии и тяхното приложение в образователния процес;
- Подобряване на творческите умения чрез креативност и иновативност;
- Създаване на настроение и внасяне на емоционален заряд в дейността;
- Усъвършенстване на новаторските умения и приложение на мултидисциплинарния подход в работата;
- Популяризиране и разпространение на добри практики;
- Участието в иновативния тренинг провокира желание за изграждане на модерна и интерактивна еко класна стая;
- Изграждане на умение за съпреживяване и развитие на любознателността, майсторене и изобретяване на проекти чрез конструктор "Lego" и др.

За реализиране на целеполагането, заложено чрез изпълнението и практическото приложение на иновативния тренинг се базирахме на предварително проучване на нагласите на колегите. За целта извършихме разнообразни предварителни дейности, свързани с планиране на проектните задачи, приложихме интердисциплинарен подход, новаторски идеи, креативно мислене и творчески подходи в работата.

В заключение смятам, че моят идеен замисъл за внедряване на новаторски подходи в работата чрез приложение на фасилитационния интерактивен метод „Световно кафене“ при въвеждане на STEM/STEAM базираното обучение за работа с деца и ученици със специални образователни потребности е интересна и иновативна стратегия за работа в екип, която ще намери творческо приложение в практиката при планиране на иновативни STEAM интердисциплинарни уроци.

Използвани и препоръчителни ресурси:

- Карти „Like When”©
- Дидактични материали
- Конструктори „LEGO“

РЕСПО

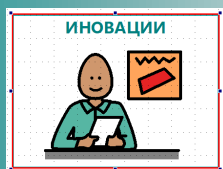

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. ИНОВАЦИИ

- Схеми, табла, картинков стимулен материал
- Макети на растения, животни, книги и човешки фигури

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА:

КАКВО ТРЯБВА ДА ЗНАЕМ ЗА STEM?

https://uchitel.bg/kakvo-trjabva-da-znaem-za-stem?bm_post_id=13

STEM роботика

<https://www.edunewtech.com/stem/schoolrobots/>

STEM софтуерни решения

[HTTPS://KLETT.BG/STEM](https://klett.bg/stem)

УЧИТЕЛ STEM

<https://uchitel.bg/>

STEM - Какво трябва да знаем за него?

[HTTPS://PREPODAVAME.BG/STEM-KAKVO-TRYABVA-DA-ZNAEM-ZA-NEGO/](https://prepodavame.bg/stem-kakvo-tryabva-da-znaem-za-nego/)

CLASSDOJO - ПОВЕЧЕ ЩАСТИЕ В КЛАСНИТЕ СТАИ. ЛЕСНО
ВЪВЛИЧАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ И АНГАЖИРАНЕ НА РОДИТЕ-
ЛИТЕ

<https://priobshti.se/article/ot-uchiteli-i-direktori/classdojo-poveche-shtastie-v-klasnite-stai-lesno-vuvlichane-na>

КАК ДА НАПРАВИМ УЧИЛИЩЕТО ПРИВЛЕКАТЕЛНО, ВЪПРЕ-
КИ ТРУДНИТЕ УРОЦИ. RED PAPER PLANE - ПРОГРАМА ЗА
ПРОЕКТНО БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ

<https://priobshti.se/article/ot-uchiteli-i-direktori/kak-da-napravim-uchilishteto-privlekatelno-vupreki-trudnite-uroci>

РАБОТА В ЕКИП

<https://prepodavame.bg/rabota-v-ekip/>

ВИДЕО УРОК: Защо е важна работата в екип?

<https://ucha.se/watch/12167/zashto-e-vazhna-rabotata-v-ekip>

Витанов, Любен – „STEM обучение по технологии и предприема-
чество“, ПРОСВЕТА, София, 2022

Замфиров, Милен – „Информационни и комуникационни техноло-
гии в обучението и работа в дигитална среда за ученици със специални
образователни потребности“, УИ „Св. Климент Охридски“, 2019

РЕСПО

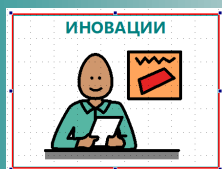
РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

ДИАНА БОЖИНОВА
Директор на РЦПППО - област Монтана

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. ИНОВАЦИИ

STEAM УРОК НА ТЕМА: “ИЗТОЧНИЦИ НА ЗЕЛЕНА ЕНЕРГИЯ”

STEM философията предлага не само изучаване на конкретни науки, но и развиване на ключови умения на 21 век – изобретателност, решаване на проблеми в екип, комуникативност и предприемачество. Този тип обучение стимулира учениците да бъдат откриватели, както и да правят връзка между теоретичното знание и приложението му в професионална среда. Непрекъснатите иновации и стремеж към подобряване на жизнената ни среда са тясно свързани със STEAM модела. Днес изкуствата и дизайнът са на път да променят икономиката така, както науката и технологиите са го направили през 20 век.

На 30.03.2023 година в V^в клас на II ОУ “Константин Фотинов” – град Лом се проведе STEAM урок на тема: “Източници на зелена енергия”. По нов начин се създаде логическа връзка между отделните дисциплини чрез групови проекти, обмяна на идеи и практики, а

чрез проучване, изследване и игра учениците придобиха умения да правят собствени изводи и да анализират заобикалящата ги среда.

Продължава вече утвърдената традиция за екипно взаимодействие, този път в прогимназиален етап между старши преподавател по природни науки - Сенета Новкова и главен ре-

сурсен учител – Даниела Алексиева.

Тази инициатива е част от дейностите, свързани с отбелязването на 130 години от създаването на II ОУ „Константин Фотинов“ град Лом.

Гости на открития иновативен урок бяха: госпожа Диана Божинова – директор на РЦПППО – Монтана, госпожа Ани Филинова –

директор на II ОУ „Константин Фотинов“ – град Лом, госпожа Елена Илиева - старши учител, ресурсен, сензорен и ерготерапевт, госпожа Емилия Първанова – заместник-директор учебна дейност и координатор на процеса на приобщаващото образование, госпожа Мариела Антонова – главен учител в начален етап, госпожа Петя Томова – старши учител по БЕЛ, госпожа Маргарита Михайлова – старши учител по БЕЛ, госпожа Йорданка Петрова – учител по БЕЛ.

Източници:

<https://podmosta.bg/stem-vs-steam-modelite-na-obrazovanie-v-digitalnata-sreda/>

<https://new.soukim.com/?cat=103>

Автор: Даниела Алексиева - главен ресурсен учител в
РЦПППО – Монтана

РЕСПО

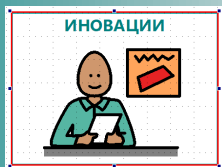

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. ИНОВАЦИИ

ИНОВАТИВЕН ПЕДАГОГИЧЕСКИ ТРЕНИНГ ЗА РАЗВИТИЕ НА ПРИОБЩАВАЩА КУЛТУРА В УЧЕНИЦИТЕ „РАЗЛИЧНИ, НО ЗАЕДНО ПО ПЪТЯ НА ПРИОБЩАВАНЕТО“

Приобщаващата култура е елемент от общата култура на личността и включва норми и ценности, важни за реализирането на приобщаващото образование в училище.

Приобщаващото образование не е насочено само към децата със специални образователни потребности, а към всички участници в образователния процес – ученици, педагози, родители. Това налага да се положат усилия за повишаване на приобщаващата култура на всички нива, като важно условие за реализирането на успешен приобщаващ процес и изграждане на позитивен модел на взаимоотношения, в който всеки ученик е приет в училищната среда, всяко дете се чувства ценено, полезно и включено в живота на класа и училището, без значение неговото физическо състояние, социален статус, способности или етнос.

Като специалист по приобщаващо образование в РЦПППО – обл. Монтана и дългогодишен учител и специален педагог имам опита, знанията и уменията да участвам активно в този процес. Отвътре наблюдавам и анализирам развитието на приобщаващо образование у нас, идентифицирам нужди и планирам дейности с принос за неговото развитие и успешно функциониране. От пряката си работа в училищата, констатирах необходимост от повишаване на приобщаващата култура на учениците, свързана с разбирането, приемането и приобщаването в клас на деца със специални нужди.

В тази връзка разработих педагогически тренинг. Оформих занятията в две части. За първата - образователна част, подготвих презентация с ярка визуализация и адаптиран материал за видовете нарушения, съпътстващите затруднения. Маркирах основни насоки и препоръки за общуване, поведение и отношение към деца с различни нужди. Подбрах интересни факти, важни жестове и истории, с които да се повиши не само информираността и знанията на учениците, но и тяхната лична мотивация за участие в този процес.

РЕСПО

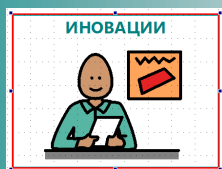

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. ИНОВАЦИИ

Втората част на занятието бе с приложен характер на тренинг, като планирах множество практически дейности, симулативни игри и експериментални ситуации с висока динамика, които да провокират децата от масовия клас да влязат в обувките на деца с различни проблеми в развитието и физически да усетят и съпреживеят тяхното състояние. Така сами по-лесно ще открият подходящ алтернативен начин, различен от общоприетия, за справяне със създадалата се ситуация на лично физическо затруднение.

Занятието е с иновативен характер по замисъл, форма и реализация, защото:

1. Понятието „приобщаваща култура“ не е използвано до този момент в образованието, по начина и със съдържанието описано в контекста на практиката.
2. Проблемът за ролята на приобщаващата култура и приносът ѝ за развитието на приобщаващото образование в училище не е разглеждан до момента самостоятелно, а като част от общата личностна култура на учениците.
3. Този тренинг за развиване на приобщаваща култура е насочен и проведен в общообразователен клас, под вещото ръководство на специален педагог, в условията на съвместно преподаване с други ресурсни специалисти, което от своя страна е нетрадиционен подход, но достатъчно ефективен за целите на практиката.
4. Бе наложена нова роля на ресурсния учител. Опитният ресурсен специалист трябва да има водеща роля в класната стая при провеждането на подобни обучения и тренинги, свързани с приобщаващото образование, тъй като е най-подготвеният специалист в тази област.

Описание на практиката

Занятието бе реализирано по покана на директора на III ОУ „Иван Вазов“ – Берковица. На 01.06.2023 г., в IV^б клас, се състоя иновативен педагогически тренинг за развитие на приобщаваща култура в учениците под надслов „Различни, но заедно по пътя на приобщаването“. Тренингът бе проведен под ръководството на Нели Вълкова – рехабилитатор на слуха и говора, в сътрудничество с Диана Николова - логопед и Лъчезар Лазаров - ресурсен учител – специалисти от РЦПППО - обл. Монтана, осъществяващи допълнителна подкрепа за личностно развитие в училището.

Гости на откритата практика бяха директорите на III ОУ - г-жа Теодора Иванова и на РЦПППО - г-жа Диана Божинова, както и ресурсни учители и специалисти от учебните заведения в град Берковица.

РЕСПО

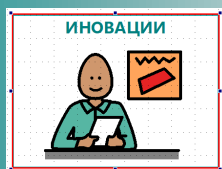

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. ИНОВАЦИИ

Занятието започна с поздрав към всички деца, по случай празника на детето - 1 юни и насочи фокуса на учениците към децата с проблеми, които учат рамо до рамо с тях.

Бяха предложени ефективни стъпки за подобряване на приобщаващата култура, свързани с повишаване на информираността за видовете нарушения, съпътстващите затруднения, конкретните нужди и специфични потребности, произтичащи от тях.

Чрез интересен, адаптиран и практически обоснован подход учениците научиха как да реагират правилно, какво точно да направят, за да бъдат полезни. Как да помагат и да подкрепят по най-добрия начин своите приятели със специални нужди.

Чрез тренинг от симулативни игри и практически експеримент, учениците влязоха в различни роли и се поставиха в

реални ситуации, като имаха възможността физически да усетят затрудненията, пред които се изправят децата с различни нарушения в развитието. Открито и искрено те споделяха как са се чувствали, какво са усетили и колко трудно е било за тях. През личното преживяване сами направиха извода, че на децата в неравностойно положение не им е лесно и в ежедневието се сблъскват с множество затруднения.

В тренинга заедно с другите участваха и учениците със специални потребности от IV⁶ клас, които умело бяха включени в игрите, като на тях също бе отредена роля и възможност за лична изява.

Занятието допринесе за промяна на нагласите по отношение разбирането и приемането на различието у другите, стимулира уважение и съпричастност. Мотивира децата да бъдат толерантни един към друг, да бъдат търпеливи, полезни, приемащи и подкрепящи.

Реализацията на тази успешна педагогическа практика показва, че формирането и развитието на приобщаваща култура е основата върху която се гради ефективно приобщаващо образование.

Темата за развитие на приобщаващата култура сред учениците остава отворена за проектиране на нови дейности и мероприятия. Подобни тренинги ще бъдат реализирани и в други класове и училища в област Монтана. Тренингът може да послужи, като успешен модел в практиката и на други педагогически специалисти с интереси в тази област.

Автор: Нели Вълкова
рехабилитатор на слуха и говора в РЦПППО - Монтана

РЕСПО

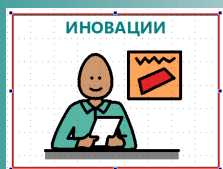

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. ИНОВАЦИИ

СЕНЗОРНА ЗОНА В ДГ №12 "ЗДРАВЕЦ", ГРАД МОНТАНА

През м. април 2022 г., в ДГ №12 "Здравец" бе изградена сензорна зона. Сензорната зона е специално организирана среда, обзаведена с оборудване за стимулиране на перцептивните системи: обонятелна, тактилна, слухова, зрительна, вкусова и вестибуларна.

Сензорната зона в ДГ №12 "Здравец" град Монтана, представлява самостоятелно обособено за целта помещение. Обзавеждането в нея е произведено от лицензиран за целта производител от Англия и закупено чрез негов вносител за България – „Образование и нови технологии“, град Бургас. Към настоящия момент тя е единствената по рода си в детските градини на територията на област Монтана.

Сензорните ресурси са съвременни играчки, чрез които едновременно успокояваме детето и развиваме знания и умения от различни области на компетентност.

Меката светлина, смяната на цветовете, уединяването в лично пространство са фактори, които предразполагат детето към спокойно манипулиране с играчките и задълбочаване в откриването на зависимости, причинно-следствени връзки, логически следващи заключения и т.н.

Сензорните играчки

могат да се използват самостоятелно или в съчетание с други играчки и образователни ресурси. Особено подходящи са за използване в сензорни, математически и строителни зони на игра на детето.

Звуци, светлина и цвят, миризми, масажни повърхности се използват като стимуланти за сетивните органи. Използването на стимуланти на сензорната система спомага за развитието на техните функции:

- стимулиране на зрительния апарат - помага на структурите на окото бързо да се адаптират към цветовете, осветление с различна интензивност (подобряване на общата зрительна координация - око-ръка, око-крак, око-обекти от обкръжаващата среда);

РЕСПО

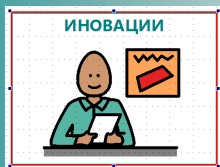

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

VII. ИНОВАЦИИ

- стимулиране на слуха - помага за разграничаване на звуци с различни тоналности;
- стимулиране на тактилните усещания - обогатява преживяването, прави индивидуалната "картина на света" на детето по-богата;
- стимулиране на вестибуларния апарат - тренира скоростта на реакцията, усещането за пространство, баланса, пространственото ориентиране.

Умственото, емоционалното и интелектуалното развитие на децата зависи от сетивното развитие. Човек реагира на случващото се в тялото и околната среда със сетивата. Те изпращат нервни сигнали към централната нервна система (ЦНС) и нейните функции се регулират от мозъка. Колкото повече различни сигнали получава централната нервна система от сетивните органи, толкова повече невронни връзки се създават, следователно, мозъкът на детето се развива.

Преди повече от 40 години в Холандия се ражда идеята за стимулиране на системите за възприятие в изкуствено създадена среда. Първоначално е разработена за деца с ниска мотивация за учене. Концепцията за "сензорна стая" е въведена за първи път от Мария Монтесори - италиански учител, лекар и учен. Според нейното разбиране, това е стая с много образователни материали за деца. В медицината, образователния процес и рехабилитацията на пациенти - такива помещения са търсени и показват добри резултати.

Благодарение на процедурите за стимулиране на различни сетивни системи, можем да постигнем следните ефекти:

1. релаксация - премахване на мускулното и емоционалното напрежение;
2. стимулиране на сетивното възприятие и двигателната активност;
3. развитие на концентрация и контрол на вниманието;
4. повишаване на положителните емоции, чрез стимулиране на умствената и когнитивната дейност;
5. развитието на дясното полукълбо на мозъка, което означава - творчески способности, въображение, интуиция;
6. корекция и възстановяване на зрительно-моторната координация;
7. корекция и възстановяване на чувствителността на рецепторите;
8. корекция на психичните състояния - намаляване на агресията и тревожността;
9. предотвратяване на умствена и физическа умора;

РЕСПО

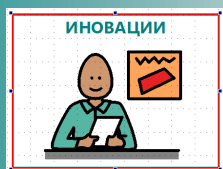

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

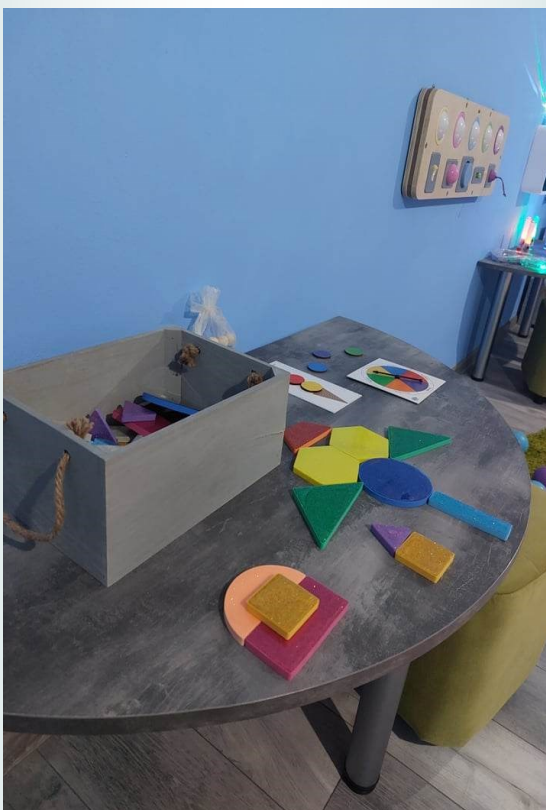
VII. ИНОВАЦИИ

10. постигане на психо-емоционално разтоварване, стимулиране активността на деца с ниска мотивация за учене, деца с разстройства от аутистичния спектър или психомоторни нарушения и релаксация на деца с повишена агресивност, тревожни разстройства, хиперактивност;

11. реализиране на основните педагогически задачи по различните образователни направления, по нов, атрактивен и интересен начин за всички деца, обект на педагогическо взаимодействие.

Противопоказания за използване на сензорната стая са:

- остри и хронични инфекциозни заболявания;
- епилепсия;
- прием на психотропни лекарства за психоневрологични заболявания;
- дълбока умствена изостаналост.

Всяка учебна година в първа група се набелязват в дългосрочен план приоритетите за работа в посока на общата и допълнителна подкрепа за децата по време на целия им престой в детската градина. Сензорната зона идва като своеобразно, завършващо този цикъл явление, давайки възможност за учене, игри, релакс и забавление, както на децата, така и на нас възрастните.

Ирена Крумова

директор на ДГ №12 „Здравец“ - Монтана

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

ПРИБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

КАТО НАДЕЖДА ЗА ЦЯЛОТО СЕМЕЙСТВО

Орлин Орлинов

ст. експерт по приобщаващо образование
Регионално управление на образованието – Монтана

Образование:

- * Бакалавър по Публична администрация
- * Магистър по Финанси
- * Магистър по Английски език и методика
- * Възпитаник на Българското училище за политика „Димитър Паница“ към Нов Български университет

Интереси:

Култура, образование, защита на правата на човека, етнически малцинства

През последните години все по-често се говори за приобщаващо образование и създаване на приобщаваща среда в детските градини и училища - за „специалните“ деца, за нашите деца. Образователните институции в област Монтана работят много активно в тази насока и ежедневно виждаме резултатите от работата на различните специалисти, ангажирани с развитието на младото поколение. Настрани обаче остават като че ли родителите на „специалните“ деца, които могат най-точно и конкретно да отчетат всяка крачка от развитието на своето дете. Колко често всички ние, ангажирани в осигуряването на приобщаващо образование, се интересуваме какво е вътрешното и емоционално здраве на тези родители!? Дали самите те не се нуждаят от приобщаваща среда за водене на нормален живот в обществото?

Когато родителите научат, че детето им има изоставане в развитието или друго установено или неустановено нарушение, това за тях е шокираща новина. Съществуват много случаи, в които самите родители получават различни заболявания, в следствие на преживения от новината стрес. Без да губят време обаче, тези хора трябва да се съвземат, да притаят бушуващите емоции у самите тях и да направят най-доброто за своето дете. За съжаление остава чувството на гняв, постоянно неприемане, страх, вина, объркване... Дори и да намерят подходящ специалист, който да подпомогне развитието на тяхното дете, тези усещания остават притихнали в сърцата и умовете на хората.

Малцина са тези, които биха споделили своите страхове и надежди. Ежедневно се пораждаат различни въпроси, на които никой не дава отговор. При срещата си с родители на здрави деца, незабавно се появява и усещането за вина относно това „какво щеше да бъде детето ми, ако беше здраво като другите...“

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

Този въпрос ни провокира да помислим върху ползата от приобщаващото образование и това дали то трябва да бъде насочено само към „различните“ деца, или към цялото семейство!? Колкото и трудна да ни се струва комуникацията с родителите на деца със специални образователни потребности, ние трябва да се опитваме да търсим начини и възможности за подкрепа на цялото семейство.

В голямата си част съветите към родителите са свързани най-често със споделяне на всичко, от което се страхуват и всичко, което ги вълнува. Повечето семейства търсят допълнителна информация и се борят с видимото. Изграждат невидими „стени“ и „прегради“, забравят за личния и семеен живот...усложняват реалността! А колко е просто да бъдат реалисти и винаги да помнят „че това е тяхното дете“, „тяхна плът и кръв“...„тяхното всичко“. И дори понякога да ни звучи като клише сентенцията, че образованието и развитието на всяко дете е мисия на учителите, то ние трябва да продължим да доказваме това клише чрез работата си, защото всяко клише е такова, именно, защото е истина.

Орлин Орлинов,
ст. експерт по приобщаващо образование
Регионално управление на образованието - Монтана

РЕСПО

Регионално електронно списание за приобщаващо образование

Е-СПИСАНИЕ

РЕСПО

МОНТАНА

Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-гр.Монтана

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

СПОДЕЛЕНО ОТ РОДИТЕЛ

„Разликата между два човешки индивида е по-голяма, отколкото тази между две животни от различен вид.“

Салвадор Дали

Това разсъждение на великия художник се върти в главата ми и насочва мисълта ми към неговата достоверност и всеобхватна истина, която е валидна за всички хора независимо от техния пол, произход, вероизповедание, културна или национална принадлежност. Да, между всички има разлики, но и нещо общо, между едни вяра и традиции, между други разбиране и съпреживяване на заобикалящата ги реалност.

Това е валидно особено и за всички деца, независимо от това дали имат специални образователни потребности или не. Всяко дете е уникално и посвоему иска да бъде прието и разбрано, иска да играе и да бъде обичано. Наглед толкова прости и разбираеми неща, които за децата със СОП изглеждат като истинско предизвикателство. Истинско предизвикателство да намерят приятели, да бъдат включени в игри, да бъдат просто деца, а не деца с диагноза. Истинско предизвикателство и за техните родители. Намирането на адекватна образователна среда и адаптацията към нея е трудно, както за детето, така за родителя, а и за педагозите, които според новата образователна парадигма, трябва да намират време, ресурс и начин, как да включат детето със СОП в заниманията на класа или групата. Темата е много комплексна и нова за обществото, предвид факта, че диагнозата за състоянието аутизъм и други разстройства от ГДР все повече се разпространява, а през последните две десетилетия се превръща в епидемия.

Проблемите са много, както в образователна система за т.н. „Приобщаващо образование“, така и в липсата на информираност и толерантност от страна на обществото (обществото в неговата цялост – деца, възрастни) Аз, като родител на дете с аутизъм, мога да изкажа своя личен опит в отглеждането на детето си и трудностите, с които ни се налага да се борим всеки ден. На първо място искам да споделя, че преди време имаше идея - на децата с аутизъм да се закача значка или емблема във формата на слънчоглед, за да се отличават от обществото и околните да имат представа за състоянието на отсрещния индивид. Доста бях замислена за идеята, която провокира противоречиви чувства в мен – дали да лепна на детето си етикет, за да бъде разбрано и толерирано на детската площадка, в магазина, където не умее да чака на опашка, или в моментите, в които иска да се включи в отбор на деца, които ритат топка, а поради неспособността си да се включи „по правилата“ на играта, то бива отхвърлено от останалите, или пък една такава емблема или знак, ще го постави в още по-неравностойно положение – на страната на твърде различните. Още повече се озадачих, когато по случайност се наложи да отида с двете си деца (едното в норма, другото със СОП) в

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

София по работа. Поради изчакване на задължения и събития, ни се наложи да поиграем в близката детска площадка - парк. Там имахме и група деца, които играеха на футбол. Наблюдавах играта им и отношенията помежду им. Много се стъписах, когато по време на играта на тези уж „в норма“ деца, се разрази недоразумение и те започнаха да се обиждат помежду си с фразите „Толкова си смотан, не успя да ритнеш, ти си аутист, скапан аутист“! Постепенно осъзнах, че в техните детски съзнания, да си аутист, означава нещо гадно, тъпо, смотано. Да, децата проявяват жестокост помежду си и очевидна нетолерантност, но те самите не са виновни за това. Грешката за това отношение на дете към дете, с основание или не, не е заради самото дете, а заради това как са го възпитали родители, приятели, баби, дядовци, педагози... Ужасно тъжно, но факт: днешните деца се възпитават не в толерантност, а точно в обратното - обиждат се с диагнози, от които някои от съучениците им наистина страдат.

Много родители като мен, особено в малките населени места, в които няма специализирани центрове за деца аутисти, разчитат на регионалните такива, които могат да бъдат посещавани безплатно от потребителите, независимо от диагнозата. Подкрепа за родителите, като цяло липсва, никой не ги обучава как да помагат на децата си в тяхното обучение и социални взаимоотношения.

Синът ми посещава център, а в градината работи екип за ресурсно подпомагане с него, но като цяло всичко осигурено и предоставено за мен, като най-добрия терапевт за детето ми, се струва недостатъчно. Получавам информация, че му е трудно да се включи по време на педагогическите ситуации, макар че по време на престоя си в детската градина получава подкрепа и от помощник на учителя, а също и че трудно успява да спазва установения дневен режим в групата. Аз го взимам на обяд, защото останалите деца не могат да спят следобеден сън.

И така в мен се наслоява едно усещане за вина, че моето дете **пречи** на останалите над 25 деца. И наред с всички „екстри“ в моето ежедневие се настанява и още една: Моето дете не се вписва в образователната система. А не трябва ли системата да подсили условия и да се адаптира спрямо потребностите??? Защото все пак всяко дете има право на образование!!!

Разбира се не обвинявам никого. Има ли дете със специални потребности за всички е трудно. За мен е трудно като родител, за учителите също е плашещо, а за детето още повече. Просто се чудя защо не се предприемат никакви мерки в посока увеличаване броя на специалистите, които могат да подкрепят деца като сина ми, защо групите и графици на ресурсните специалисти са претъпкани, защо не се инвестира в квалификация на педагогическите специалисти, така че те да се чувстват сигурни и уверени, а не изплашени и притеснени, когато пред тях застане дете със специални потребности??? Как тези деца да бъдат социализирани, като още от детската градина ги възприемаме като различни? Защо броя на децата в група, в която има деца със СОП, не са редуцира, така че учителите да имат възможността да отделят необходимото внимание на всяко дете, да могат да измислят общи или приобщаващи игри и ситуации, за да се включат всички, независимо от техните способности, което известно ми е, изисква доста време за организация и подготовка?

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

Известен е и фактът, че повечето деца в нашия дигитален век, са привързани към различни екранни и електронни устройства. Не смея да коментирам плюсовете и минусите на нашата реалност, но тя е такава - децата ни порастват с устройства в ръцете. Предвид това и имайки наблюдения върху способностите на детето ми (особено с електронните устройства), липсата на фина моторика (да оцветява, пише), което е често срещано при децата с подобна диагноза, защо не се прави нищо по въпроса?! Може да се направи много. Мисля, че всички учебни помагала трябва да бъдат разработени в електронни варианти, а задачите, които образователната система поставя, да могат да се решават на екрана. Има достатъчно специалисти, които да успеят да създадат такива учебни пособия. Вместо това синът ми, а и други деца със СОП не участват пълноценно в ситуация по околна свят например, защото са невербални и не умеят да държат молив, за да свържат, например изображенията на сезоните с техните наименования, или пък да определят кой къде живее (риба, жираф и т.н.). Най-разочаровашото в случая е, че такива игри и материали ги има на много езици, но не и на български. Сигурна съм, че ако се създаде софтуер за решаване на всички задачи в електронен вариант, нашите деца ще се справят отлично с поставените задачи, а приобщаващото образование ще бъде наистина приложимо. А също и достатъчно специалисти, които да поемат нуждите на децата целодневно по пътя на образованието и социализацията. Все пак човешкият фактор е най-важен, за да може един индивид да се впише в социума.

Надявам се всички деца да имат възможност да достигнат заложените в тях върхове!

С уважение:
Една майка на дете от спектъра

Илюстрация:

[https://www.istockphoto.com/vector/vector-illustrations-of-praying-virgin-mary-isolated-on-white-gm518372436-90000391?](https://www.istockphoto.com/vector/vector-illustrations-of-praying-virgin-mary-isolated-on-white-gm518372436-90000391?fbclid=IwAR0LGD6ohIorY6t4sxJNldHknPWOZ0Vy14wwtqGKeeLs_BeYjlurXRP3lX0)

[fbclid=IwAR0LGD6ohIorY6t4sxJNldHknPWOZ0Vy14wwtqGKeeLs_BeYjlurXRP3lX0](https://www.istockphoto.com/vector/vector-illustrations-of-praying-virgin-mary-isolated-on-white-gm518372436-90000391?fbclid=IwAR0LGD6ohIorY6t4sxJNldHknPWOZ0Vy14wwtqGKeeLs_BeYjlurXRP3lX0)

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

VIII. СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

ДНЕВЕН ЦЕНТЪР ЗА ДЕЦА С УВРЕЖДАНЯ И ДНЕВЕН ЦЕНТЪР ЗА ПЪЛНОЛЕТНИ ЛИЦА С УВРЕЖДАНЯ В ГРАД МОНТАНА

Дневен център за деца с увреждания /ДЦДУ/ – гр. Монтана осъществява комплексна рехабилитация и терапия, информиране и консултиране, застъпничество и посредничество, обучение и придобиване на умения, корекционно-компенсаторна и възпитателна дейност, социални интеграции, дневна и полудневна грижа на деца от 3 до 18 години.

ДЦДУ разполага с екип от висококвалифицирани специалисти – директор, социален работник, възпитатели, психолог, логопед, рехабилитатор, музикотерапевт, медицинска сестра, шофьор, помощен персонал.

Предоставят се целодневни и полудневни услуги на деца с различна степен на физически, говорни и ментални увреждания; транспорт от и до дома на потребителите.

НИЕ РАБОТИМ С ДЕЦА С:

- Емоционално-поведенчески проблеми;
- Генерализирани разстройства на развитието;
- Аутизъм;
- Церебрална парализа;
- Генетични заболявания;
- Синдром на Даун;
- Координационни смущения;
- Сензорно интегративни дисфункции;
- Хиперактивност с или без дефицит на вниманието;
- Специфични обучителни трудности.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

НИЕ ПРЕДЛАГАМЕ:

- Ранна диагностика на рискови групи деца;
- Комплексна мултидисциплинарна оценка на всяко дете;
- Изготвяне на индивидуална програма, съобразена с възрастови и лични потребности и възможности на всяко дете;
- Логопедични терапевтични процедури;
- Психологични терапевтични процедури – индивидуални и групови; консултиране и оказване на съдействие на родители на деца с увреждания;
- Сензорна стимулация;

Дневен център за пълнолетни лица с увреждания /ДЦПЛУ/ – гр. Монтана осигурява включваща, приемаща и стимулираща среда на лица с увреждания над 18 години. Социалната услуга е алтернативна форма на грижа, насърчава и подкрепя социалното, емоционалното и културното развитие на всеки потребител за независим живот и пълноценна интеграция в обществото.

- Монтесори терапия;
- Музикотерапия;
- Кинезитерапия/стречинг на мускули, мобилизация на периферни стави, активни и пасивни упражнения, механотерапия/;
- Обучение в самообслужване, труд и творчество.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

VIII. СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

ДЦПЛУ разполага с екип от специалисти – трудотерапевти, психолог, социален работник, помощен персонал.

НИЕ ПРЕДЛАГАМЕ:

- Дневна грижа;
- Терапия и рехабилитация;
- Подкрепа за придобиване на трудови умения;
- Обучение за придобиване на умения;
- Информирание и консултиране;
- Застъпничество и посредничество.
-

Повече информация за цялостната дейност на социалните услуги, илюстрирана в различни дейности и мероприятия за социална адаптация, активен отдих, културни развлечения, екскурзии, участия в благотворителни изложби-базари на потребителите и други, можете да видите на: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100009462133926>

За контакти:
3400 Монтана
ул. „Княз Александър Батенберг“ № 38
тел. 096306248; 096307458

*Автор: Калинка Миронова– управител на ДЦДУ и ДЦПЛУ
Град Монтана*

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

КЛУБ „СПЕЦИАЛНИ РОДИТЕЛИ“ НА 10 ГОДИНИ

„Нашите деца ни промениха до най-дълбоката ни същност и затова сега ни се иска да променим света...”

Като добър модел на взаимодействие с родители на деца със специални образователни потребности през годините се утвърди форматът Клуб „Специални родители“ – Лом – група за взаимопомощ към РЦПППО – Монтана. Той е сформиран, за да обедини родителите на деца с проблеми в ежедневноста, специфичната и неравностойната битка с проблемите на техните деца, а често и с неразбирането на останалите.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

У нас родителите на деца със СОП не получават достатъчно помощ и подкрепа от държавните институции. Остава въпросът: Кой, кога и как трябва да подкрепи тези семейства в търсенето на най-добрите решения за развитието на техните „специални“ деца?

Клуб „Специални родители“ под мотото: „Ръка за ръка“- гр. Лом е създаден с основна цел да обединява родителите на деца с увреждания, които взаимно да си оказват помощ и морална подкрепа в едно общество, в което много често се оказват сами с диагнозите на децата си.

Хората от тази общност са обединени от една кауза и са поели съдбовното предизвикателство да се грижат за децата си, влагайки в пъти повече труд, постоянство, упоритост и търпение. Те приемат посланието, че различното не е толкова страшно. Техните деца ги научават на полезни качества като търпение, толерантност и повече човечност – неща, които съвременният човек, без да иска, губи в забързаното си ежедневие.

Целите, които обединяват родителите от групата за взаимопомощ са:

- * Обмен на информация, взаимна помощ и морална подкрепа между родители на деца с проблеми;
- * Създаване на условия за равнопоставеност и равни шансове за децата с увреждания съгласно европейските стандарти и международните документи;
- * Отстояване на законните права и интереси на децата с увреждания;
- * Защита на официалните права, човешкото достойнство и правото на пълноценен нормален живот;
- * Оказване на подкрепа на родители, които отскоро са установили проблема на децата си;
- * Присъединяване на други родители на деца със специални образователни потребности;
- * Осигуряване на консултации с учители от детските градини, училища и специалисти от Регионален център - Монтана;
- * Партньорство между родители, учители и специалисти;
- * Участие в работни срещи, дебати, дискусии;
- * Активно участие на родителите в образователния процес чрез програми, игри, занимания, проектно базирани обучения;

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

* Насърчаване на родителите да се включат като помощник учители в детската градина и като организатори на различни мероприятия (дейности);

* Консултиране с мнението на родителите и участието им при вземането на решения, засягащи учебния процес.

Ежегодно клубът структурира своята дейност в календарен план с различни занимания, мероприятия, празници и други активни

развлечения с цел взаимно подпомагане, ефективна комуникация, приятелство и подкрепа. За родителите са осигурени индивидуални консултации със специален педагог, логопед и психолог. Организират се тренинги, беседи и дискусии по наболели въпроси и при възникнала необходимост. Заедно се включват в обществени инициативи, участват в анкетни проучвания с цел подобряване на наличната информация в страната ни по темата за различието и други съпътстващи го предизвикателства. И така вече 10 години от първата среща, превърнала се и в основаване на клуба през 2013 година.

През март 2023 година клуб „Специални родители“ отпразнува своята десета годишнина с весело и шумно балонено денс парти, а съпреживяното до момента съхрани в специално издаден за годишнината видео албум.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

VIII. СПОДЕЛЕНО ЗА И ОТ РОДИТЕЛЯ

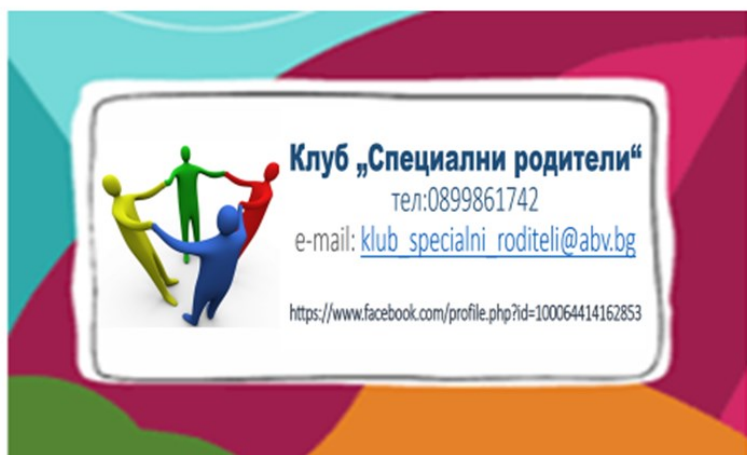
Днес 10 години по-късно, ръка за ръка, родителите на „различните“ деца продължават заедно да отстояват на забързаното темпо на специфичното си ежедневие. Историята на своята приказка за сила, търпение, надежда, доброта и подкрепа съхраняват в кадри и успяват да се насладят на всеки, донесъл щастие на децата им и усмивки на сърцата им, миг. С взаимна подкрепа и приятелска споделеност осигуряват приятни емоции на онези деца, на които обществото ни като цяло остава задължено – за общите игри, неизиграни понякога, за общите уроци, ненаучени понякога, за мечтите, несбъднати понякога... Пазят миналото в кадри, подобряват своето „днес“ и очакват с надежда едно по-добро „утре“, толерантно и подкрепящо, за своите деца.

Клуб „Специални родители“ благодари на всички деца, родители, учители специалисти и приятели, с които заедно през годините споделяхме устрема за пълноценен живот и равни права на децата със специални образователни потребности и на техните семейства!

Специални благодарности на г-жа Диана Божинова - директор на Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – област Монтана за разбирането и подкрепата!

Виолета Цветанова

РЕСПО

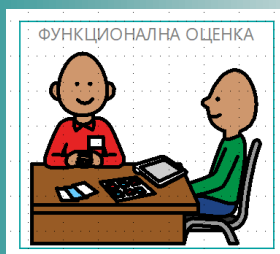

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. СТРАНИЦА ЗА ФУНКЦИОНАЛНА ОЦЕНКА /LCF/

Функционална оценка в образователната, социалната и здравната системи

Д-р Лилия Кисьова

Координатор на Сектор „Ресурсно подпомагане и прилагане на терапевтични програми на деца и ученици със специални образователни потребности“ в РЦПППО – София - град

Лилия Кисьова притежава докторска степен по специална педагогика със защитена дисертация на тема: "Формиране на нагласи у общообразователния учител към деца с умствена изостаналост" в СУ "Св. Климент Охридски", завършила е висше образование по Социална педагогика, има магистърска степен по Ерготерапия на деца и възрастни с нарушения. Работи като ресурсен учител от 2015 г. От месец юни 2019 година изпълнява функциите на Координатор на Сектор „Ресурсно подпомагане и прилагане на терапевтични програми на деца и ученици със специални образователни потребности“ на Регионален център за подкрепа на процеса за приобщаващо образование – София - град.

<https://rcsf.bg/za-nas/>

Резюме: Настоящата статия има за цел да разгледа Международната класификация за функционирането, уврежданията и здравето, през призмата на функционалната оценка. Изяснени са основните пет компонента, според които се прави това оценяване. Представени са позитивните страни и причините за използването на Международната класификация за функционирането, пред други класификации и методи на оценяване. Подчертана е необходимостта от използването на функционалната оценка от образователната, социалната и здравната системи, като най-добра предпоставка за успешна и адекватна работа по случай, според потребностите и нуждите на децата, учениците и възрастните.

Функционалната оценка е въведена като понятие в образователната система с въвеждането на Наредбата за приобщаващо образование през 2016 г. Използването ѝ е в процес на въвеждане, чрез обучения на специалистите за прилагане на подхода на оценяване и се прави само на някои места. В момента тя се прилага в здравната система, като всеки пациент постъпил в болница след определена интервенция бива оценяван функционално, за да се помогне на най-доброто му развитие в бъдеще и да се наблюдава напредъка му от здравословна гледна точка.

РЕСПО

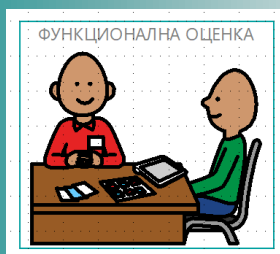

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. СТРАНИЦА ЗА ФУНКЦИОНАЛНА ОЦЕНКА /ICF/

В социалната система функционалната оценка се използва най-често при случаи на деца и възрастни с увреждания, като се разработва система за уеднаквяване на функционалното оценяване с образователната система, за да се даде по-пълнен поглед над ситуацията на различните случаи.

Въвеждането на система, която в българската действителност звучи сложно и трудно определено е нелека задача. Функционалната оценка дава възможност на служителите, оценяващи определена личност, да вземат предвид всички фактори, чрез които може да се даде допълнителна информация или да се подобри материалната обстановка около дете или възрастен, с цел най-доброто бъдещо развитие. В контекста на функционалната оценка влизат анатомичните части на тялото, тяхното функциониране, участието в дейностите на обществото, заобикалящата среда на човека и всички останали фактори, които могат да въздействат в живота му. Основополагащият принцип на работа в трите системи би трябвало да бъде постигането на най-добри възстановителни, образователни и социални резултати за личността и единствената възможност за постигане е уеднаквяването на начина на работа по случаи и взаимодействието на трите системи.

Функционалната оценка има предимства, които са изключително полезни при цялостната работа по случай, независимо дали става дума за социалната, образователната или здравната система. Тя дава сравнимост на оценките, независимо в коя област се съсредоточава основната част от описанието. Лесно и бързо се разпознават силните страни на детето или възрастния. Планирането на начина на работа, обучението или лечението е изключително индивидуално и насочено към личността. Улеснено е планирането на интервенциите, които биха могли да се направят на лицето. Чрез използването на функционалната оценка се стимулира професионалния диалог между всички участници в процеса на оценяване и работа с детето или възрастния. Тя гарантира използването на общ език и разбиране от всички засегнати страни в процеса на работа и дава възможност да се покаже на семейството и участника в процеса без специфична терминология, какво ще бъде развивано и за какви цели ще се работи. Чрез този вид оценка се повишават възможностите за приобщаване на децата и младежите в обществото и в образователната система.

Международната класификация на функционирането, уврежданията и здравето е основният справочник, с който се осъществява функционалното оценяване. Той е публикуван за първи път от Световната здравна организация през 2001 г., която предоставя правата за превод и издаване на български език на Министерство на труда и социалната политика, което е единственото отговорно за качеството и верността на българския превод. Основната цел, която си поставя МКФУЗ е “да предложи унифицирана и стандартизирана терминология и рамка за описание на здравното състояние и на състояния, свързани с него”. (МКФУЗ, 2018) Класификацията включва пет основни компонента, които се разглеждат като компоненти на здравето и свързани с него области, всички тези области се разглеждат от гледна точка на организма.

РЕСПО

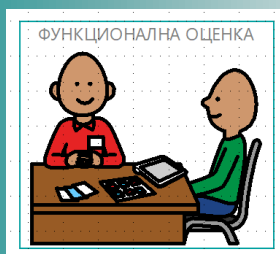

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. СТРАНИЦА ЗА ФУНКЦИОНАЛНА ОЦЕНКА /LSF/

Петте компонента са: функции на организма, структури на организма, дейности или включване, фактори на околната среда и личностни фактори. Прилагането на оценка спрямо всички тези компоненти позволява да се “състави архив от полезни профили, свързани с функционирането, уврежданията и здравния статус на индивида в различни области”. (МКФУЗ, 2018)

Основа за подобряване на живота на хората с увреждания е биопсихо-социалният модел, който обединява биологичните, психологични и социални фактори, които могат да обединяват различни подходи в един общ. Международната квалификация на функционирането, уврежданията и здравето дава общ поглед над здравното, психичното и социалното състояние на личността. Функционалното оценяване съчетава аспекти от социалния и медицинския модел, като дава възможност за по-адекватна и по-ефективна грижа за хората със специални потребности.

Функционалната оценка в образователната система е въведена от законодателната рамка през 2017 г. в чл. 78 на Наредбата за приобщаващо образование, където е отбелязано, че оценката на индивидуалните потребности от допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците е функционална. (Наредба за приобщаващо образование, 2017) В основата ѝ са заложени всички пет компонента, които участват в оценяването, но към тях се добавят някои други фактори, които трябва да се имат предвид, когато детето или ученикът е участник в образователната система. За тях говори Дамянов, като споменава, че това е разширеният вариант на МКФУЗ за целите на образованието. Идеята е да се включат традиционните медицински категории, за да се има предвид здравословното състояние на детето. В компонента фактори на околната среда е необходимо да се заложат образователни методи, които да спомогнат постигането на най-високи цели в развитието на личността. Основната цел е да се постигне образователна визия за всеки човек, като той успее максимално добре да се включи в гражданското общество след приключване на образованието си. (Дамянов, 2020)

Изследването на нагласите на учителите, спрямо приобщаващото образование и функционалното оценяване е трудна задача. При разглеждане на литература и изследване Кръстев (2020) обобщава, че за да се подобрят и приемат нагласите спрямо приобщаващите практики е необходима “съвместна работа, прилагане на функционална оценка, ориентирана, към възможностите, а не към дефицитите на децата”. (Кръстев, 2020, стр. 55) Това може да помогне за разглеждането на личността от много и различни аспекти и съставяне на план за работа, който да включва успешни, различни и всеобхватни методи на работа, за да се развива максимално добре всеки човек попаднал в образователната система.

РЕСПО

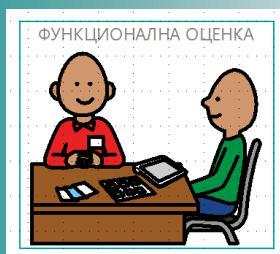

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

VII. СТРАНИЦА ЗА ФУНКЦИОНАЛНА ОЦЕНКА /ICF/

Разглеждането на функционалната оценка от гледна точка на здравната система е интересна задача, пред която има много предизвикателства. Работата на лекарите е насочена по-скоро към успешни начини за интервенция, които да подобрят здравето и да съхранят максимално дълго самостоятелното обслужване на човека. Това обхваща особено много частите на МКФУЗ, свързани със структури и функции на тялото. Функционалната оценка се използва в медицината в рехабилитационната работа и в ерготерапията, при изготвяне на план за възстановяване на пациента, след интервенция. В рехабилитацията е необходимо човека да се научи отново или да подобри извършването на определени дейности по нов начин, за да не вреди, ами да помага на по-бързото си възстановяване. (Kasankova, 2022)

Ефективното използване на функционалната оценка предоставя на специалистите умения и компетентности, които отговарят на съвременните изисквания за изграждане на капацитет и посрещане на актуалните предизвикателства и нужди на постоянно променящата се действителност в България и по света. (Kasankova, 2022) Изключително важен е и успехът по отношение на създаване на компетентности, които да позволяват на различните специалисти - медицински лица, рехабилитатори, образователни експерти, педагози, социални работници и други за работа в интердисциплинарния екип.

Според Националната стратегия за хората с увреждания е необходимо “през предстоящите 10 години да се осигурят условия за въвеждането на функционална оценка чрез ICF - CY” в социалната система в България. (2021 - 2030) Всъщност това е функционалната оценка, чрез използване на МКФУЗ, за която и трите системи се борят, към момента поотделно. В здравната система медицинските лица използват оценката на рехабилитационни цели, образователната система за изработване на планове за работа и социалната система за подобряване на средата около детето и/или възрастния. Индивидуалната оценка на всеки клиент на социалната система трябва да е функционална, такава, която описва най-вече силните страни в областите дейности и фактори на околната среда. Това са основните компоненти, в които може да се развива работата на специалистите в социалната сфера. Въвеждането на функционалното оценяване в социалната система би довело до подобряване на целите на приобщаващото образование, чрез ясни и достъпни модели и механизми на гарантиране на качествени резултати и адекватна подготовка на децата и учениците със специални образователни потребности. Развиване на процеса на индивидуалността на всяко дете или възрастен и разнообразието им от потребности, премахване на пречките пред ученето и надграждане на добрите практики в приобщаването, ученето през целия живот и добрата социализация и участие в общественния живот на хората с увреждания. (Национална стратегия за хората с увреждания, 2021 - 2030)

Използването на обща и всеобхватна оценка за работа с деца и възрастни с увреждания може да ни води само към по-добри резултати във всяка една област на живота на определена личност. При въвеждането на целенасочена работа, от образователната, здравната и социалната системи, оценката на всеки случай би била пълна и би отговорила

РЕСПО

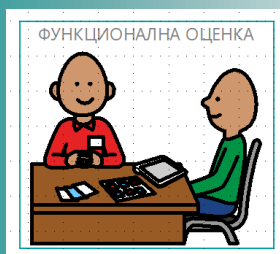

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

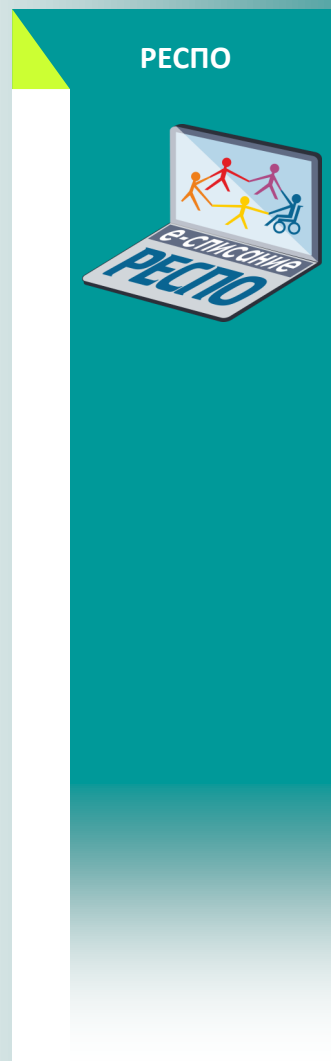

VII. СТРАНИЦА ЗА ФУНКЦИОНАЛНА ОЦЕНКА /ICF/

на максимално много фактори и компоненти от живота на личността. Функционалната оценка дава възможност специалистите от различни сфери да дават своя принос и значение в оценяването и планирането на методи за работа в рехабилитацията, ерготерапията, образованието и социалната работа с децата и възрастните. Това спомага и в петте компонента на функционалното оценяване, като индивидуализира потребностите и позволява процесът на учене през целия живот да е максимално балансиран и успешен. Позитивите на общата работа на интердисциплинарни екипи са много и биха могли да се използват за постигане на най-доброто бъдеще във всяка една сфера на живот на личността и да се възприемат като превенция, лечение и отговорност към обществото.

1. Закон за предучилищното и училищното образование, 2015
 2. Наредба за приобщаващото образование, 2016
 3. Дамянов, К. Функционално оценяване в приобщаващото образование, София, 2020
 4. Кръстев, А. Приобщаваща интелигентност при педагогическите специалисти, 2020
 5. Министерство на труда и социалната политика, Международна класификация на функционирането, уврежданията и здравето, 2018
 6. Национална стратегия за хората с увреждания, 2021 - 2030
- Kasankova, P. B. Tornyova, Paskaleva, T. Modern profile of specialists in medical rehabilitation and occupational therapy in accordance with european standards for key competences for lifelong learning, Knowledge, vol. 50.4, 2022

д-р Лилия Чавдарова Кисьова
Координатор и ресурсен учител в Регионален център за подкрепа на
процеса на приобщаващото образование - София-град
0877528578
lkisyova@rcsf.bg

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

VIII. ПРОЕКТНО БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ ЗА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ СЪС СОП

УСПЕШЕН МОДЕЛ НА ЕКИПНО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ И ДОБРИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПРАКТИКИ В СУ „ИВАН ВАЗОВ“ ГР. ВЪРШЕЦ

В условията на съвременното приобщаващо образование, общообразователното училище осигурява допълнителна подкрепа за личностно развитие за нуждите на всеки ученик със специални потребности. Тази функция се изпълнява от персонално съставен за конкретното дете Екип за подкрепа за личностно развитие. В състава на ЕПЛР влизат назначените в училището специалисти за допълнителна подкрепа – ресурсен учител, психолог, логопед. На места обаче, поради специфичните нужди на някои деца, се налага да се осигурят и други специалисти, отговарящи на конкретния профил на нарушението на детето със СОП. Такива са децата с увреден слух и с нарушено зрение. В тези случаи се ползват ресурсите на РЦПППО – Монтана - областната структура на МОН, която поддържа в състава си такива редки специалисти.

За задоволяване нуждите на децата с увреден слух от индивидуална рехабилитация на слуха и говора, между училището и РЦПППО се извършва трансфер на необходимия специалист – рехабилитатор на слуха и говора, който влиза в състава на ЕПЛР в училището и осигурява нужната специализирана подкрепа на децата със слухов дефицит.

Този модел на екипно взаимодействие между общообразователното училище и РЦПППО при осигуряването на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата с увреден слух има устойчива значимост и показва висока ефективност.

Такава успешна практика на междуинституционално партньорство и екипно взаимодействие се упражнява в СУ „Иван Вазов“ гр. Вършец от доста години.

През настоящата учебна 2022/2023 г. се постигна високо ниво на екипна дейност не само в ЕПЛР, но и в пряката педагогическа дейност с учениците. В съответствие със съвременните образователни тенденции бяха проведени съвместни уроци и проектно базирани обучения, основани на екипно партньорство и съвместно преподаване. Проведоха се педагогически ситуации, в които учениците със СОП си сътрудничат, работят по общи проекти заедно с ресурсните специалисти, за да развият своя потенциал.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

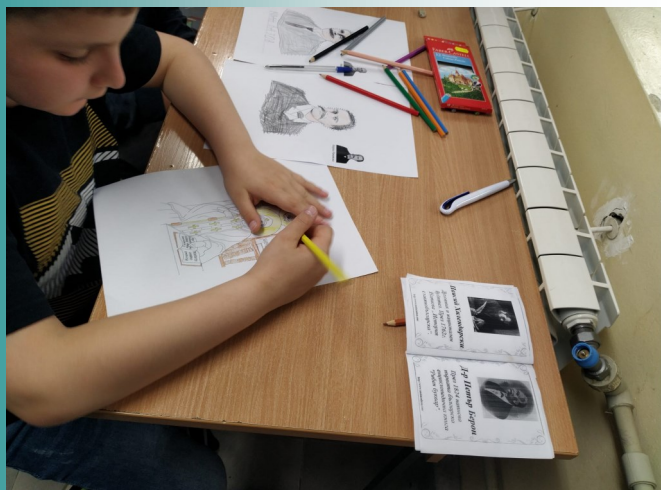
Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. ПРОЕКТНО БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ ЗА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ СЪС СОП

В тази връзка на 28.10.2022 г. в ресурсния кабинет на СУ „Иван Вазов“ гр. Вършец се проведе празничен урок по повод 1 ноември - деня на народните будители. Под екипното ръководство на ресурсен учител

Соня Софрониева, логопед Соня Ангелова, психолог - Мариета Дионисиева и Нели Вълкова - рехабилитатор на слуха и говора от РЦПППО – Монтана, учениците със СОП научиха какво значи думата „будител“, кой е денят от календара, в който се отбелязва този празник. Чрез подходяща презентация и интересни разкази, учениците се запознаха с делото на народни-

те будители на България. В занятието бе предвидена практическа задача. Учениците изработиха книжки за народните будители, очертаваха по числова редица и оцветяваха портретите на великите българи. Така структурирано занятието даде възможност да се затвърди връзката между името, визуалния образ и делото на народните будители. От изработените продукти бе подредена изложба, а учениците се заредиха с положителни емоции от общуването помежду си.

В периода 06 – 16.02.2023 г., учениците със специални образователни потребности в училището участваха в проектно базирано обучение по повод 150 години от гибелта на великия българин и револю-

ционер - Васил Левски. Под вещото ръководство на ресурсните специалисти – Соня Софрониева – ресурсен учител, Соня Ангелова – логопед и Нели Вълкова – рехабилитатор на слуха и говора, бяха разпределени проектните задачи, адаптирани и диференцирани спрямо индивидуалните възможности и потенциалните способности на всеки ученик със СОП. Децата се отнесоха отговорно към поставените предварителни задачи: да издирят и събират книжки, материали и портрети на Васил Левски, с помощта на родителите да научат стихотворение за Левски. В часовете за ресурсно подпомагане четяха разкази, гледаха филм и се запознаха с живота и делото на Апостола на свободата.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

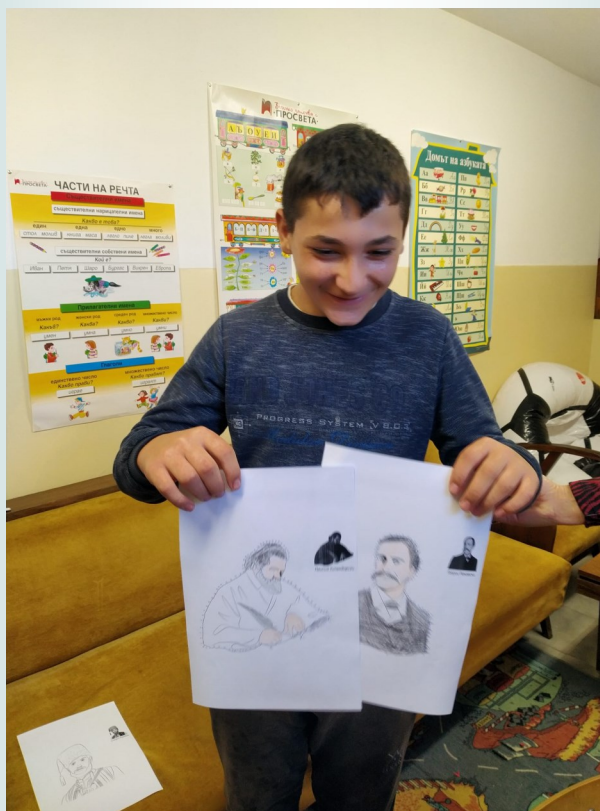
VIII. ПРОЕКТНО БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ ЗА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ СЪС СОП

На 17. 02.2023г. в ресурсния кабинет се проведе тържествен урок в памет на Апостола. Бе представена презентация, както и рецитал с научените стихове за Левски. На фона на патриотични песни учениците рисуваха портрети, изработваха книжки и албумчета. Готовите материали подредиха в кът, посветен на националния герой на България.

Ефективността от обучението се повишава, когато учениците си сътрудничат, споделят идеи, работят по общи проекти и заедно с ресурсните специалисти, по подходящ адаптиран начин развиват познавателните си умения и надграждат своите компетенции.

Автор: Нели Вълкова
реабилитатор на слуха и говора в РЦПППО - Монтана

РЕСПО

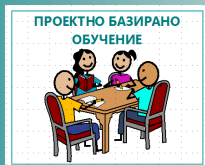

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. ПРОЕКТНО БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ ЗА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ СЪС СОП

Световният ден на кукления театър: Ученици от ОУ "Владимир Минчев" създават кукли от хартия

На 21-ви март, всеки път когато настъпва Световният ден на кукления театър, светът отбелязва това уникално изкуство, което вълнува сърцата на малки и големи. Инициативата на УНИМА - Международната Асоциация на Кукления Театър, с подкрепата на ЮНЕСКО осигуряват възможността за почит и признание към всички, които се отдават на това древно изкуство със страст и смелост.

В ОУ "Владимир Минчев" в село Владимирово учениците със специални потребности се включиха във вълнуващ проект за изработване на кукли от хартия. Целта на тази творческа активност беше да насърчи фината моторика и креативността на учениците през интереса им към кукленото изкуство.

Създаването на кукли от хартия преминава през няколко основни стъпки, включително рисуване на куклата, оцветяване, изрязване, сглобяване и лепене. В този процес учениците се научиха да изразяват своята фантазия и креативност, като създаваха уникални и персонализирани кукли.

Резултатът от ученическите усилия беше впечатляващ. Учениците от ОУ "Владимир Минчев" се включиха с удоволствие в проекта и постигнаха вълнуващи резултати. Изработените кукли станаха не само символ на тяхната творческа изява, но и представляваха специален подарък за техните любими учители.

РЕСПО

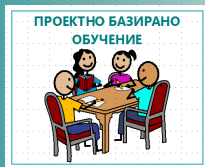

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. ПРОЕКТНО БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ ЗА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ СЪС СОП

Изработването на кукли от хартия не само развива фината моторика на учениците, но и ги насърчава да изразяват своите умения и представи чрез изкуството. Тази творческа активност им помага да развият въображението си и да се запознаят с процеса на създаване на нещо уникално от обикновени, лесни за набавяне, материали.

Кукленият театър играе важна роля в развитието на децата. Той им предоставя възможност да се почувстват свободни и изразителни, като същевременно развива техните социални и емоционални умения. Чрез участие в процеса на създаване на кукла, децата се учат да сътрудничат, да комуникират и да

изразяват своите емоции.

В обобщение: Световният ден на кукления театър ни напомня за важността на това изкуство и неговия принос за развитието на децата и културата като цяло. Изработването на кукли от хартия с учениците от ОУ "Владимир Минчев" не само насърчава тяхната креативност и умения, но и им предоставя възможността да създадат нещо прекрасно и уникално.

**Иван Илиев—учител, ресурсен-
РЦПППО— Монтана**

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. ПРОЕКТНО БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ ЗА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ СЪС СОП

ЛЮБИМИ АНИМАЦИОННИ ГЕРОИ - ОТКРИТА ИНОВАТИВНА ПЕДАГОГИЧЕСКА СИТУАЦИЯ С УЧАСТИЕТО НА РОДИТЕЛИ НА ДЕЦА, ПОЛУЧАВАЩИ ДОПЪЛНИТЕЛНА ПОДКРЕПА

В края на учебната година на 29.05.2023г. деца, родители, учители и специалисти взаимно си подарихме много емоции и приятни забавления с любими анимационни герои по време на открита иновативна педагогическа ситуация с участието на родители на деца със специални образователни потребности.

Интерактивното занятие обединява три отделни проектно базирани обучения по обща тема за герои от анимационни филми. Ра-

ботата по проектите на децата със СОП бяха презентирани от самите тях с подкрепата на родителите им пред всички деца от групата и пред гостите на мероприятиято: г-жа Диана Божинова – директор на РЦПППО – обл. Монтана и г-жа Анжела Борисова – директор на ДГ № 12 „Звънче“ – Лом на фона на умело съвместно партниране между общообразователен и ресурсен учител.

♦ тема на педагогическата ситуация: „Любими анимационни герои“

♦ цели:

- ⇒ Включване на родители на деца със СОП в образователния процес;
- ⇒ Презентиране на работа по проектно базирани обучения за деца със СОП в предучилищна възраст;
- ⇒ Включване и участие на деца със

СОП по време на педагогическа ситуация, съобразено с техните възможности.

♦ Задачи:

- ⇒ Реализиране на подкрепа от родителите по време на педагогическите ситуации;
- ⇒ Представяне на налични възможности на децата със СОП пред останалите деца в групата;
- ⇒ Възпитание в ценности като: доброта, търпение, добронамереност, толерантност

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. ПРОЕКТНО БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ ЗА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ СЪС СОП

♦ основно съдържание:

Беседа на тема: „Любими анимационни герои“

Ходът на занятието стартира с въпрос за кои са любимите анимационни герои на децата и провокира тяхното участие в диалог. Поетапно се въвеждат кукли, направени по ПБО на Златомир с участието на неговата майка във визията на известни анимационни герои. На

всяка кукла съответства картинка, която Даримир, подкрепен от своята майка, залепя в къщичка на анимационните герои, която е краен продукт от ПБО за Даримир. Подготовка по темата на иновативната педагогическа ситуация има и третото в групата дете със СОП – Надя, която с помощта на своята баба представя първа своя импровизирана изложба на рисунки по темата за анимационните герои. Беседата се подкрепя от разго-

вори, съвместно реализирани от ресурсен учител и детски учител на теми, засегнати в съответните филмчета като: семейство, приятели,

доброта, помощ и подкрепа. Атмосферата се разнообразява с танци и песнички за всеки следващ герой с цел редуване на дейности и включване на физическа активност за

децата. По време на ситуацията с цел да се овладеят творчески техники на работа бе обособен арт кът, в който една от майките ангажираше вниманието на две от децата със СОП в направата на кукли от пяна пластилин като демонстрация пред всички останали как са изработени представените до момента анимационни герои. Като подарък децата от групата получиха детски книжки с коментираните анимационни герои, за да не забравят важната роля на книгата в тяхното детство.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VIII. ПРОЕКТНО БАЗИРАНО ОБУЧЕНИЕ ЗА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ СЪС СОП

- ♦ методи на преподаване: беседа и съвместно преподаване между ресурсен и детски учител с умело включване на родители в обучителния процес
- ♦ продължителност: 30 мин.
- ♦ междупредметни връзки: Математика, БЕЛ, Околен свят
- ♦ дейност на ресурсния учител или други специалисти – умело партниране между детски учител, помощник на учителя, ресурсен учител, логопед, психолог и родители на деца със СОП
- ♦ помощни средства и технологии: Лаптоп за презентиране на героите, песнички и епизоди от филмчета; караоке колона за музикално оформление по време на педагогическата ситуация.

Крайните продукти от проектно базираните обучения бяха представени в хода на ситуацията. Заедно въведохме изработени от пяна пластилин анимационни герои в направена от картон къщичка за тях и приветствахме първа изложба на рисунки по темата. В импровизирано арт ателие с децата се докоснахме до изкуството да сътворим и да изработим сами кукли във визията на любимите наши герои от филми и приказки.

Всички заедно играхме, танцувахме, забавлявахме се и се учихме да откриваме в тематичното съдържание на анимационните филми и в поведението и постъпките на любимите герои ценности като доброта, търпение, съпричастност, уважение и разбиране към различието. Припомнихме,

че

много анимационни герои можем да открием и в книгите, които не трябва да спират да ни съпътстват независимо от бързо нахлуващите технологии в нашето ежедневие.

Екипът ни благодари на родителите за активното участие и за ефективната подкрепа.

*Автор: Виолета Цветанова
старши ресурсен учител в РЦПППО -
Монтана*

РЕСПО

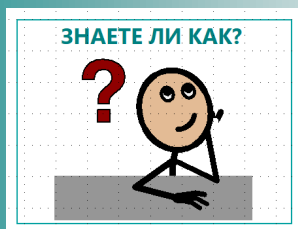

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

ЗНАЕТЕ ЛИ КАК?

КАК РАЗЛИЧАВАТ НЕЗРЯЩИТЕ ХОРА МОНЕТИ И БАНКНОТИ?

Отговорът ще ви дадем заедно с ученика Серафим Огнянов от II клас от V ОУ ” Христо Ботев” – гр. Монтана.

Българските банкноти са национални символи и по уникален начин представят историческото и културното наследство на нашия народ. Те се произвеждат чрез сложни печатни технологии. Това позволява лесното им различаване от фалшификатите, без да е нужно специално оборудване. Необходимо е само да пипнете, да разгледате и да наклоните банкнотата. Хората с нарушено зрение биха се справили донякъде, но тотално слепите - категорично не. За тях е

нужно тактилно да различат нейната стойност. В долния десен ъгъл на банкнотата има различни тактилни комбинации от знаци. Например: 20 /двадесет лева/ са два еднакви кръга, 50 /петдесет лева/ – два триъгълника, поставени срещуположно, 100 /сто лева/ – обърнат триъгълник и правоъгълник.

В часовете по Полезни умения децата и учениците с нарушено зрение научават чрез игрови подход как да се справят с много ситуации. Така те се подготвят за независим начин на живот и придобиват по-голямо самочувствие. Със Серафим използваме играта: „Да отидем на пазар!”. Предварително сме си изря-

зали картинки с монети и банкноти. И двамата влизаме в роли /купувач или продавач/, използваме вълшебните думи: „Заповядай!”, „Моля!” и „Благодаря!”, не забравяме и думите: „Добър ден!” и „Довиждане!”. В повечето случаи използваме истински монети и банкноти, за да се научи да борави с тях. Тук на помощ идва и математиката. Когато е необходимо събираме, когато трябва – изваждаме. Ученикът е информиран, че ликовите на именити българи са поставени на банкнотите, като Петър Берон, Пенчо Славейков, Алеко Константинов и др.

*Автор: Бисерка Костадинова Салтирова
стариши учител на деца с нарушено зрение в РЦПППО - Монтана*

РЕСПО

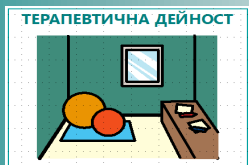

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

III. ТЕРАПЕВТИЧНА ДЕЙНОСТ

ЕРГОТЕРАПИЯ В ЕРГОТЕРАПЕВТИЧНА ЗАЛА КЪМ РЦПППО– МОНТАНА

Ерготерапията осигурява възможност за максимална степен на самостоятелност и независимост на лица с физически, умствени и емоционални дефицити чрез развиване, възстановяване, поддържане или промяна в ежедневието им умения за самообслужване и трудова дейност. Ерготерапията спомага за компенсирането на трайно увредени

функции чрез адаптиране на домашната, училищна и работна среда. Ерготерапевтът разглежда силните и слабите страни на детето. След това създава програма за дейности, по които да се обучава то. Основната цел е да се осигури пълно и активно участие на децата със СОП в общественния живот и да се подобри качеството на техния живот.

По време на терапевтичните сесии децата се справяха успешно с поставените им задачи и постигнаха добри резултати.

По отношение включването на семейството в терапевтичния процес, терапевтът работи в тясно сътрудничество със самото дете и с родителите му. Той насочва родителя да насърчава детето в неговата трудова дейност като контролира изпълнението на всяка задача. В началото се поставят леки, постижими задачи, докато детето усвои механизма на действие, след което поетапно се усложняват и се поставят нови. Необходимо е работата да е приятна и да укрепва увереността на детето и то да довършва докрай започнатото. При поставянето на задачите родителят винаги взема под внимание условностите на дома и дейностите от бита на детето.

Източници:

<https://autismtoday-bg.eu/ergoterapia/>
<https://ergoterapevt.com/%D0%BA%D0%B0%D0%BA-%D0%BF%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D0%B0-%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D0%B8%D1%8F%D1%82%D0%B0/>
<https://www.sopbg.org/materials?start=114>

Елена Илиева-Истаткова
старши ресурсен учител,
сензорен и ерготерапевт
в РЦПППО - Монтана

РЕСПО

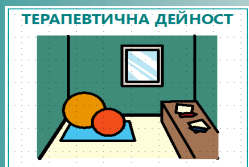

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

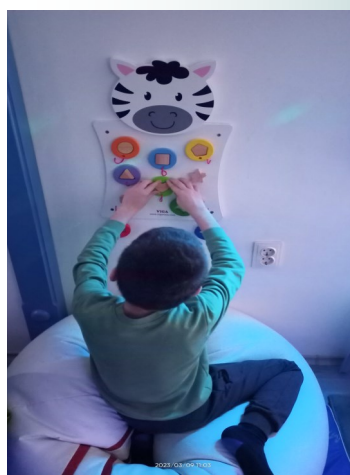
III. ТЕРАПЕВТИЧНА ДЕЙНОСТ

СЕНЗОРНА ИНТЕГРАЦИЯ В СЕНЗО-МОТОРНА ЗАЛА НА РЦПППО—МОНТАНА

Сензорната интеграция е несъзнателен процес и основополагащ фактор в ранното детско развитие. Ефективното интегриране на усещанията от сетивата и генерирането на адаптивен отговор дава възможност за доброто познаване, както на собственото тяло, така и на двигателни умения, обработване и разбиране на пространство и време. Възможността за разграничаване на сетивните дразнители и контрола над собственото си поведение и реакции създават социално приемливи граници и правят възможно спазването на правила. Терапията на сензорно-интегративните дисфункции представлява стимулиране на сетивата и предизвикване на адаптивен отговор. Това

включва тактилна, вестибуларна и проприоцептивна стимулация и се счита за пряка интервенция, която може да подобри функционирането на нервната система. Основната цел на терапията е да създава сетивни въздействия, като ги дозира правилно (особено онези, които са свързани с вестибуларната и проприоцептивната система), така че спонтанно да се предизвика адаптивна реакция спрямо съответното дразнение. Този адаптивен отговор води до интеграция на отделните компоненти на нервната система при преработката на дразненията. Ефективността на терапията е значително по-голяма, когато детето само избира вида на стимулацията и начините, по които да я постигне. Задачата на

Източници:

<https://steb.bg/senzorna-integratsiya/>

Елена Илиева-Истаткова
старши ресурсен учител, сензорен и ерготерапевт
в РЦПППО - МОНТАНА

РЕСПО

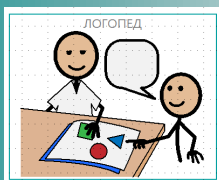

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

V. СТРАНИЦА НА ЛОГОПЕДА

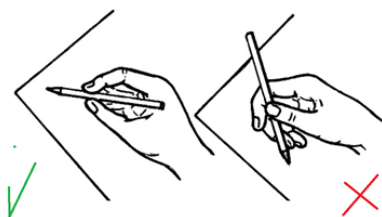

Детето държи химикалката неправилно, какво да правя?

Днес чрез навлизането на новите технологии, децата все по-малко манипулират с реални предмети, което от своя страна води до редица неизградени двигателни умения, като едно от тях е правилният захват на молив/химикалка.

Отчита се значителен ръст при учениците с несформирани захват (триопорен динамичен захват) на пишешцото средство (молив/химикалка). При изменения на захвата се нарушават микродвиженията на пръстите и се налага те да бъдат компенсирани от движения в китката. Това води до прекомерно ангажиране на много големи мускули в зоната на предмишницата, при което възниква умора, дискомфорт и дори болка. За да има правилен захват детето в училище, то трябва да има добре развита фина моторика.

Фината моторика е умение за координация и контрол на малките мускулни групи на ръцете, пръстите, краката, езика и очите. Когато говорим за фина моторика, най-често визираме координираните движения, изискващи голяма точност, които се извършват с пръстите на ръцете – хващане, поставяне, боравене с различни предмети. Колкото е по-добре развита фината моторика у детето, толкова по-добър резултат има задачата, която му е поставена, и толкова по-бърза е скоростта на изпълнение на тази задача.

Научно доказано е, че развитието на моториката на ръцете е тясно свързана с речта на детето и неговото мислене. Руският учен И. П. Павлов казва: „Развитието на функциите на двете ръце е свързано с формирането на речеви зони в двете полукълба на главния мозък и дава на човека преимущество в интелектуалното му развитие. Речта е тясно свързана с мисленето”.

Възрастните не обръщаме внимание на това как хващаме химикалката и как сме развили това умение. Истината е, че използването на молив/ химикалка не е толкова лесно, колкото изглежда, и всеки човек влага много време, усилия и енергия, за да развие това умение през цялото си детство. Способността да държим химикалка не е вродена или инстинктивна функция, това е умение, което трябва да се обучава и развива.

Оцветяването, драскането, нанизването, апликирането, използването на ножица и други играят основна роля в развитието на фините двигателни умения на вашето дете. Малките деца се нуждаят от време, за да развият мускулите на пръстите си, за да могат да укрепят и поддържат писането за дълги периоди от време. Това е част от причината творческата игра, оцветяването и драскането да са важни. Тези дейности помагат на децата да развият силата, от която се нуждаят в пръстите си, за да развият контрола на фината моторика, необходим за правилното хващане на химикалката/молива, и да могат да изпълняват много други фини двигателни задачи. Начинът, по който детето хваща молива/химикалката, може да бъде показател за развитието на фината му моторика.

РЕСПО

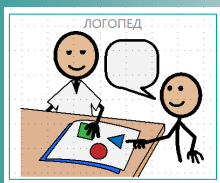

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

V. СТРАНИЦА НА ЛОГОПЕДА

Препоръчително е да се обърне внимание на правилния захват от най-ранна детска възраст.

Защо се получава неправилният захват?

Има много причини, поради които детето може да има неправилен захват. Тук ще представя някои от тях.

Недостатъчно манипулиране с предмети (рязане, апликиране, лепене, рисуване, нанизване и др.)

Слаби раменни мускули - мускулите на ръцете и раменете са по-ангажирани, отколкото си мислите, в процеса на хващане и писане и ако тези мускули не са изградени достатъчно, това може да доведе до неправилен захват.

Използването на недоминираща ръка - това не е толкова често срещано, колкото беше преди, но много деца се насърчават да хващат моливи с недоминиращата си ръка.

Видове захвати

До шест годишна възраст децата държат молива по различни начини в зависимост от нивото си на развитие. Важно е хората, които се грижат за тях, да могат да разпознават какъв тип захват е нормален за всяка възрастова група. Това ще им помогне да осигурят подходящата подкрепа за развитието на тяхното дете, но също така не трябва да забравят, че всяко дете се развива със свое собствено темпо.

Моториката при децата започва да се развива още от раждането. Първо се развива грубата моторика, свързана с двигателната подвижност – бебето да си държи изправена главата, да сяда, да се обръща в леглото, да се изправя с опора, да пълзи, да ходи, да рита, да хвърля, да тича, да скача, да изкачва стълби - все дейности, изискващи работата на големите мускулни групи на ръцете, краката и торса. При общата подвижност, т.е. на по-големите мускулни групи, се използва и изисква по-малка точност. След овладяването на тези неща започват да се развиват и усъвършенстват и фините двигателни умения. В първите години от живота на детето забелязваме, че движенията на ръцете са несръчни и то все още не може да прави много действия. С напредването на възрастта то започва да използва повече мускулите на ръцете си. Началото на писмения захват е свързано с определянето на доминантна ръка - около четиригодишна възраст. По отношение на фината моторика още преди навършване на тригодишна възраст детето започва да рисува крива затворена линия. В периода между четири и пет години детето започва да развива манипулативен триопорен захват на химикала – палеца се отвежда в абдукция и между показалеца и него се образува отворено пространство във формата на правилен кръг.

РЕСПО

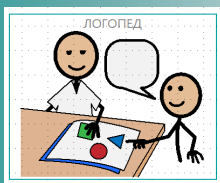

РЕСПО

Тел: 0879018130

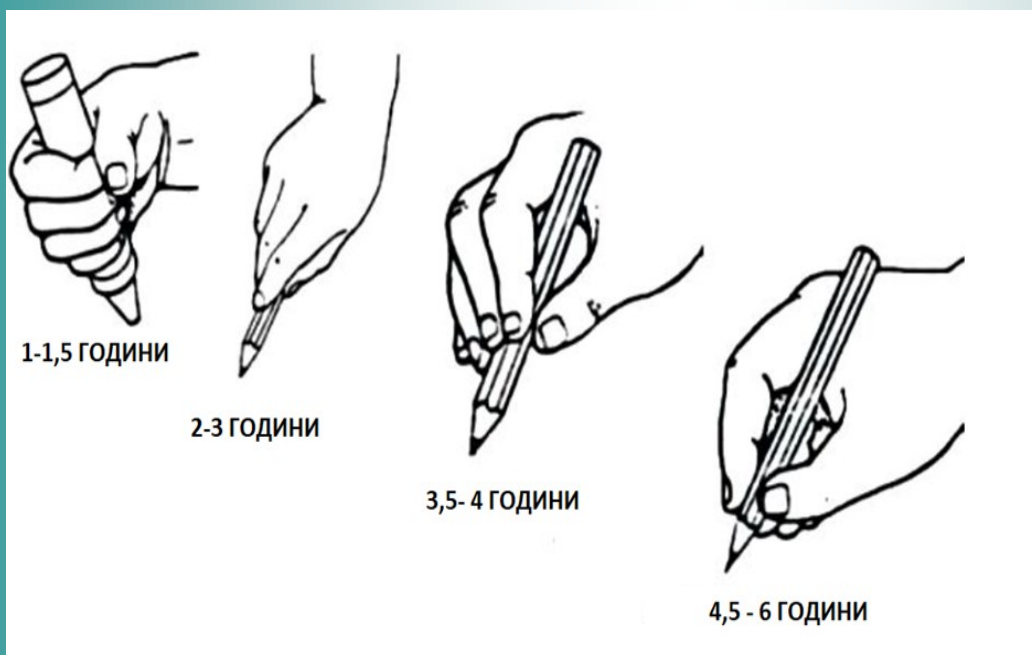
Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РСППО-
МОНТАНА

У. СТРАНИЦА НА ЛОГОПЕДА

Между четвъртата и шестата година се появяват движенията в пръстите при посочения захват, триопорният захват от статичен се превръща в динамичен. До около шестгодишна възраст продължава усъвършенстването на пръстовите движения.

Последици от неправилния захват

Деца, които са формирали неправилен захват могат да се сблъскат с редица проблеми:

- болка и изтръпвания в целия горен крайник - пръсти, китка и рамене;
- неправилна позиция на тялото - това доста често се пренебрегва и понякога не се свързва с неправилния захват. Когато детето има неправилен захват, няма добра видимост над листа, което го кара да придвижи главата си настрана и да се наведе близо до листа. Неудобната поза и неправилното позициониране на тялото също може да причини болестеност/умора в мускулите на пръстите/ръцете и раменете. Болката в долната част на гърба също е доста често срещана.;
- умора - силният натиск на химикалката, при 10-15 минутна диктовка децата се изморяват;
- негативно отношение към академичните задачи.

Седем начина да изградим правилен захват:

1. Рисуване с малки пастели. Те не могат да се държат в юмрук, така че детето автоматично ще ги държи с три пръста;

РЕСПО

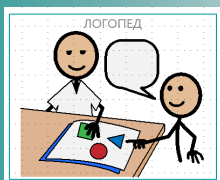

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

V. СТРАНИЦА НА ЛОГОПЕДА

2. Хвърляне на стрелички за дартс. Ако детето е малко може да използва молив, който трябва да играе ролята на стрела;
3. Нанизване на мъниста, връзки, развързване на възли;
4. Изрязване с ножица;
5. Очертаване, оцветяване и др.;
6. Използването на тренажор за химикалка - тренажорът е допълнение към молива или химикалката, което въздейства върху натиска на ръката, скоростта на писане, четливостта, мотивацията;

7. Прикрепете молива към ръката на детето с ластик. Ако детето се опита да стисне молива в юмрук, ластикът ще се разтегне и ще причини дискомфорт.

В допълнение към формирането на правилния захват е необходимо да научите и детето как да седи на бюрото.

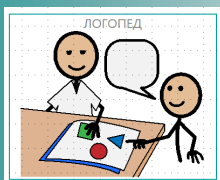
- Краката трябва да са на пода;
- Гърбът трябва да е прав;
- Лактите трябва да се държат на масата;
- Между тялото и масата трябва да има малко разстояние (2 см);
- Лист хартия или тетрадка трябва да се постави под ъгъл от 30 градуса спрямо тялото.

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

V. СТРАНИЦА НА ЛОГОПЕДА

Децата се развиват с различни темпове и е важно да ги оставите да процъфтяват, когато са готови. Но когато става въпрос за развиване на определени ключови житейски умения, има периоди от време, в които развиването им е от съществено значение и служи на децата да развият компетентности, необходими за следващата им голяма стъпка. Ако сте забелязали, че вашето дете има неправилен захват, е важно да запомните, че с малко подкрепа, внимание и много любов, вие ще може да му помогнете.

ИЗТОЧНИЦИ:

<https://diuu.bg/emag/4720/2/>

<https://sonysavova.blog.bg/drugi/2011/11/24/choveshkata-rech.855765>

<http://elar.uspu.ru/bitstream/uspu/9192/2/12Safinova.pdf>

<https://roditel.bg/razvitie-na-finata-motorika-pri-detsa-do-6-godini/>

<https://fnoi.uni-sofia.bg/wp-content/uploads/2021/11/11-%D0%A0%D0%90%D0%AF-%D0%93%D0%95%D0%9D%D0%A7%D0%95%D0%92%D0%90.pdf>

<http://elar.uspu.ru/bitstream/uspu/9192/2/12Safinova.pdf>

автор: Диляна Иванова – логопед
СУ „Св. Климент Охридски“ – гр. Аксаково

РЕСПО

Регионално електронно списание за приобщаващо образование

Е-СПИСАНИЕ

РЕСПО

МОНТАНА

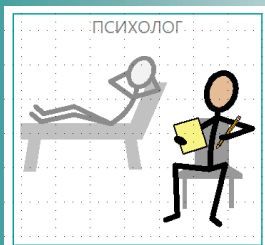
Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование-гр.Монтана

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

VI. СТРАНИЦА НА ПСИХОЛОГА

ПОДДЪРЖАНЕ НА ДОБРО ЕМОЦИОНАЛНО СЪСТОЯНИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КОГНИТИВНОТО ФУНКЦИОНИРАНЕ НА ДЕЦА СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ ЧРЕЗ МЕТОДА „МАЙНДФУЛНЕС“

*Милена Делчева – психолог към РЦПППО – гр.
Плевен*

Майндфулнес е древна техника за медитация и се разглежда като ефективен инструмент за повишаване на благополучието и намаляване на стреса и неоченъчно осъзнаване на всеки момент в

ежедневието.

Най-добрият начин да научим децата и учениците със специални образователни потребности на майндфулнес е да включим практиката в ежедневието им. Психологичните сесии включват дейности като осъзнато дишане и насочване на вниманието към усещанията в тялото, както и упражнения за култивиране на уменията за управление на вниманието и осъзнаване на емоциите.

Майндфулнес сесии, водени от учители и/или психолози, могат да подобрят благосъстоянието, емоционалната стабилност и устойчивостта на стрес на децата и подрастващите.

По един завладяващ, интересен и забавен начин - чрез използване на музика, игри, задачи, експерименти, видеа, групови дискусии и медитативни практики, майндфулнес запознава с основни концепции като благодарност, доброта, себerefлексия, воля и осъзнатост. Децата се учат на връзката съзнание - тяло, развиват познавателните си и социално-емоционални умения, стават чувствителни към вътрешния си свят, което им помага да разбират и света на другия.

Майндфулнес е подходящ за деца със СОП както в детска градина, така и в училище. Като упражненията и техниките, с които се работи, са съобразени с възрастта, състоянието и възможностите на всяко дете.

Интегрирането на „майндфулнес“ в ежедневието на деца със специални образователни потребности има за цел терапия и превенция на когнитивни дефицити, тъй като затрудненията с ученето водят не само до лошо академично представяне, но и до влошаване на емоционалното здраве – тревожност, фрустрация, ниска самооценка, поведенчески проблеми и др.

В състояние на майндфулнес при децата се наблюдава намаляване стреса, подобряват ефективността си, стават по-осъзнати. Редуцирането на натрупаното нервно напрежение у децата и юношите е от изключителна важност за нормалното функциониране на цялостната психична организация в състоянието на извънредно положение.

Конкретни резултати, които се наблюдават при системно прилагане на метода са: сензорно интегриране; подобряване на всички параметри на вниманието и всички когнитивни процеси. Емоции, темперамент и личностно развитие - намаляване на тревожност, възбудимост и агресия; подобряване на уменията за самоконтрол; подобряване на комуникация и умения за създаване на приятелства. Децата/учениците се чувстват по-щастливи.

РЕСПО

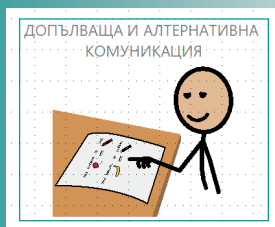

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. СТРАНИЦА ЗА ДОПЪЛВАЩА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

Допълваща и алтернативна комуникация или как технологиите променят съдби?

Статията е публикувана на сайта на Преподаваме.бг <https://prepodavame.bg/articles/>

<https://prepodavame.bg/dopalvashta-i-alternativna-komunikatsia-ili-kak-tehnologiite-promenvat-sadbi/>

Редакционен екип:

Мила Иванова - Старши специалист "Управление на съдържание и развойна дейност" във Фондация „Заедно в час“

Автор:

Виолета Георгиева

Редактори:

Мая Стоянова - Уорнър

Елица Тодорова

Дизайн:

Преслава Байчева

Пламена Тошева

Всеки ден се срещаме с тях и ги подминаваме... Невъзможността им да говорят приемаме като бариера и даваме път на мълчанието, което изпълва тяхното ежедневие. Децата с комплексни комуникативни потребности искат и имат какво да ни кажат, но ние не ги разбираме.

Погрешно е да мислим, че ако детето не говори, то не разбира нищо. В много случаи причината за нарушения в комуникацията може да бъде само физическо увреждане, зад което скрит остава запазен интелект, до който не можем да достигнем. Заради невъзможността да общуват с околните тези деца остават изолирани в семействата си и се превръщат в затворници на собствените си тела. А биха искали да се изкажат.

За щастие, в съвременния технологичен свят има начин да нарушим мълчанието помежду си. Технологиите в своя съвременен облик и богат ресурс от възможности позволяват на хора с двигателни затруднения да използват компютър, да пишат, да рисуват, да общуват с всички.

С помощта на технологиите приобщаващото образование може да помогне на много деца, които имат затруднения в общуването. Тези помагачи технологии обобщаваме под името **допълваща и алтернативна комуникация (ДАК)**.

ДАК е съвкупност от нискотехнологични и високотехнологични средства, които подобряват и увеличават комуникативните умения на хората, които се затрудняват да използват устен и писмен език. Допълва или замества говора и писмената реч.

Използването на жестове, символи, картинни изображения, различни помощни устройства, специализирани софтуери, приложения за символна комуникация, помощни устройства и др. позволява на невербалното дете да бъде разбрано. Дава му възможност да изразява желания, потребности, болка, страх или да споделя емоциите си. По този начин детето комуникира ефективно, без да бъде непрекъснато зависимо от свой близък, който да превежда на околните.

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦППО-
МОНТАНА

VII. СТРАНИЦА ЗА ДОПЪЛВАЩА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

Чрез ДАК невербалните деца постигат значително по-високи нива на автономност и редуцират необходимостта си от асистиране при реализиране на общуване.

За кого е предназначена допълващата и алтернативна комуникация?

ДАК е подходяща за всички хора с комплексни комуникативни нужди – деца, юноши и възрастни с леки или тежки комуникативни затруднения (в говора или в разбирането). Подходяща е и за техните семейства, приятели, учители, рехабилитатори, за цялото им обкръжение.

Ако във вашето семейство или обкръжение има невербално дете, имайте предвид, че колкото по-рано се ориентирате към различна от словесната комуникация, толкова повече нарастват шансовете на детето да се научи да общува, да живее и да се реализира пълноценно. Не е нужно да се губи ценно време. Неправилно е да го чакате да проговори без да се опитвате да му помогнете със средствата на допълващата и алтернативна комуникация. Комуникацията между хората никога не е само и единствено вербална, а когато изобщо не съществува вариант за вербална комуникация, има различни алтернативни варианти.

Нискотехнологични средства за допълваща и алтернативна комуникация

Нискотехнологични средства – не изискват използването на технологии, софтуери, батерии, електроника. Не са сложни за работа. За използването им е достатъчна само инструкция.

Примери: Табла за комуникация, визуални графици, комуникационен албум

• Табла за комуникация

Можем да изработим сами и да предоставим за ползване вкъщи и в училище, но има и готови [комуникационни табла](#).

PECS – система за общуване чрез картинки

Едно от основните средства, които често се използват в практиката, са ламинираните картинки, чрез които детето общува и изразява себе си. Тази добра практика е позната под името PECS или система за комуникация чрез картинки. Разработена е за хора от аутистичния спектър, но успешно се прилага и при лица с други комуникативни нарушения и затруднения. Основната идея, която се следва е, че детето се учи да общува чрез използването на стимулиращи и подкрепящи стратегии, които водят към независима комуникация.

• Визуални графици

Визуалните графици или разписания са поредица от символни картинки или снимки, подредени върху картон в последователността на предстоящите дейности. С тяхна помощ можете да разгледате графика за деня с детето, като обръщате внимание на всяка предстояща дейност. Визуалните разписания осигуряват структурираност, задават рамка, определят начало и край на дейностите, показват какво ще се случи, ориентират детето за това какво предстои и правят преминаването на времето разбираемо за него.

РЕСПО

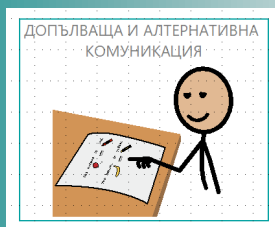

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. СТРАНИЦА ЗА ДОПЪЛВАЩА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

Високотехнологични средства за допълваща и алтернативна комуникация

Високотехнологичните средства за комуникация са помощни средства със сложни устройства, специализирани за приспособяване към определена функция. Това са таблети и лаптопи със специализиран софтуер и вградени технологии за достъп като устройство за контрол с поглед. Основно преимущество е вградената синтезирана реч, която дава глас на лицето, което я използва. Това го мотивира, а е и доста вълнуващо за всички около него. Технологиите дават глас на невербалното дете. Компютърът говори вместо него и осигурява шанс за ефективна комуникация и пълноценно участие в различни житейски ситуации и социални роли. Високотехнологичните средства за ДАК имат и някои недостатъци: по-висока цена, по-сложна поддръжка, използването им е свързано с необходимост от зареждане, батерии и т.н. Към тях се включват:

- адаптирана клавиатура;
- джойстик;
- гласови бутони;
- гласови устройства;
- таблети, компютърни или мобилни устройства;
- специализирани софтуери;
- мобилни приложения;
- устройство за контрол с поглед.

Communicator 5 – софтуер, който съдържа различни занимания, които позволяват комуникация чрез символи. Избраните от детето думи и фрази на картинки, снимки или символи се произнасят от компютъра чрез синтезирана реч. Може да се използва не само за комуникация, но и за обучение, игри и др., което го прави изключително полезен за деца със специални образователни потребности.

Устройство за контрол с поглед – осигурява възможност на деца и възрастни с тежки двигателни увреждания да използват лаптоп, настолен компютър или таблет, като го управляват чрез очите си с помощта на устройство за проследяване на погледа.

Sboard е безплатно уеб приложение за деца и възрастни с говорни и езикови увреждания, подпомагащо комуникацията със символи и синтезирана реч, адаптирано за България от УНИЦЕФ. Чрез него детето маркира със символ какво иска да каже, а приложението го изговаря. Символната апликация работи на съвременни браузъри и се предлага на голямо разнообразие от платформи, включително настолни компютри, таблети и мобилни телефони. Sboard може да се редактира в зависимост от нуждите на всеки потребител. Може да се изтрие, добави или пренареди съдържание чрез секцията с настройки на приложението. Офлайн поддръжката е налична в Google Chrome (десктоп и android). С повече от 3400 символа от **Mulberry Symbol Set** може да се създават персонализирани комуникационни табла за различни ситуации в живота. Sboard има поддръжка за 33 езика, която варира между операционните системи.

РЕСПО

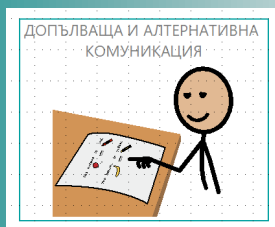

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. СТРАНИЦА ЗА ДОПЪЛВАЩА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

Подобно на Communicator 5 и Sboard може да се използва от невербални хора със съхранен интелект с цел ефективна комуникация. Тези програми са подходящи за деца с детска церебрална парализа, множество увреждания, аутисти, хора с мозъчни и двигателни увреждания, вследствие на заболяване или претърпян инцидент. С помощта на тези приложения липсващият говор е заменен със синтетична реч, която обкръжението на детето може да чуе. Така невербалните деца могат да споделят какво искат, как се чувстват, да общуват с околните и не на последно място – да участват активно в учебния процес по време на час, както и през останалото време в училище. ДАК осигурява комуникация, обучение, образование, подобрява като цяло качеството на живот, променя съдби.

Така се променя съдбата и на германката **Катрин Лемлер**. Макар че общува само с очите си, тя е учен в областта на образованието с магистърска степен – изследовател в Университета в Кьолн и лектор по допълваща и алтернативна комуникация.

Допълваща и алтернативна комуникация в България

Тези устройства и приложения се предлагат в България, а ефективността им доказват успехите на техните **потребители**. Лидер в областта на ДАК у нас е фондация **АСИСТ – помагачи технологии**. **ИНТЕРАКТА ЕООД** предлага съвременни технологии за подобряване на комуникацията и обучението на деца и възрастни със затруднения в говора, фината моторика, комуникацията, на деца със специални образователни потребности.

УНИЦЕФ България работи целеустремено за въвеждането на ДАК у нас. Кампанията **“Глас за всяко дете”** има за цел поэтапно въвеждане на допълваща и алтернативна комуникация в детските градини и в училищата в България, за да могат всички деца да учат и общуват.

Пример за успешно внедряване на **ДАК в нашата образователна система** е Ани от Търговище. Тя е първото дете, влязло в българско училище със специализиран софтуер за контрол с поглед. Благодарение на него участва в клас, може да пише домашните си, да общува и играе.

Възможността да бъдеш чул и разбран чрез средствата на допълващата и алтернативната комуникация е една от глобалните иновации на нашето съвремие. Тя отваря врати пред децата с комплексни комуникативни потребности, които години наред са били затворени пред тях. Прокарва мост между млчанието и заобикалящия ги свят. Премахва решетките на личностния затвор, в който попада дете, което поради спецификата на здравословното си състояние не може да общува по традиционен начин.

У нас от години все повече се обръща внимание на децата със специални образователни потребности. Образователната система премина през няколко етапа на внедряване на идеята, че всяко дете може да учи – от интегриране на децата със СОП в общообразователните училища през включването им в образователния процес до новата философия и съвременни политики за приобщаващо образование. Процесът е дълъг и сложен, но вече все по-често можем да посочим училища и детски градини, които имат осигурена достъпна архитектурна среда. Все по-смело следваме идеята, че децата с интелектуални затруднения могат да учат сред своите връстници. Успешно в българските училища се обучават деца със сензорни нарушения. Образователната система

РЕСПО

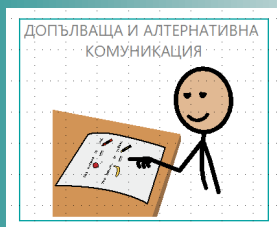

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

VII. СТРАНИЦА ЗА ДОПЪЛВАЩА И АЛТЕРНАТИВНА КОМУНИКАЦИЯ

подсигурява съответните специалисти – учители на деца с нарушено зрение и рехабилитатори на слуха и говора, които да оказват подкрепа.

Време е да отправим поглед към онази група деца, които поради физически увреждания не могат да общуват с нас – децата с комплексни комуникативни нарушения. При тях скрит зад физическите дефицити остава съхранен интелект, който не бива да бъде подминаван и пропияван, защото комуникацията е основно човешко право. Те искат да говорят. Искат да бъдат чути и има какво да ни кажат. Когато традиционната комуникация липсва, на помощ идва допълваща и алтернативна такава. Единствено чрез нея можем да нарушим мълчанието помежду си и да подадем ръка.

ИЗТОЧНИЦИ:

Допълваща и алтернативна комуникация

Нискотехнологични средства за ДАК – фондация АСИСТ Помагачи технологии

PECS

Комуникационна система за обмен на картини (PECS)

Организиране на подкрепяща среда у дома

Компетентности и нагласи на специалистите от РЦПППО в областта на технологичните средства за допълваща и алтернативна комуникация

Communicator 5

Устройство за контрол с поглед

Sboard AAC

bTV Репортерите: Говори ми

Фондация АСИСТ “Излез от тялото си”

Уницеф България “Глас за всяко дете”

Достъп до използваните хипервръзки в съдържанието на статията можете да намерите на:

<https://prepodavame.bg/dopalvashta-i-alternativna-komunikatsia-ili-kak-tehnologiite-promenyat-sadbi/>

РЕСПО

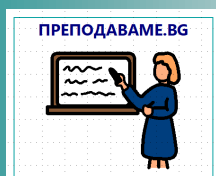

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

СПЕЦИАЛНИ ПОТРЕБНОСТИ И ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

преподаваме.bg

Статиите в тази рубрика са публикувани на сайта на преподаваме.bg

РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП:

Мила Иванова - Старши специалист "Управление на съдържание и развойна дейност" във Фондация „Заедно в час“

Автор:

Виолета Георгиева

Редактори:

Мая Стоянова - Уорнър

Елица Тодорова

Дизайн:

Преслава Байчева

Пламена Тошева

Пет грешни разбирания за приобщаването на деца със СОП

Приобщаващото образование е обвързано с продължителен процес на промяна и подобряване на образователните институции, така че те да бъдат готови да посрещнат всички ученици, като им осигурят достъп до обучителния процес и възможност за развитие. То променя и адаптира образователната система, така че тя да бъде достатъчно гъвкава да приеме всяко дете, вместо да се опитва да промени детето така, че то да се вмести в системата.

<https://>

РЕСПО

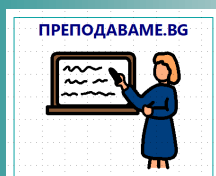

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

СПЕЦИАЛНИ ПОТРЕБНОСТИ И ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

преподаваме.bg

Като сравнително нова философия и начин на мислене приобщаващото образование се изправя пред редица предизвикателства. Сблъсква се както с неприемане на различието, така и с някои погрешни схващания за неговата същност, които като общество е крайно време да преодолеем.

Настоящата статия ще ви представи 5 погрешни схващания за приобщаването на деца със СОП. Селектирахме ги след проведено от екипа ни проучване в началото на годината относно нагласите към приобщаващото образование на педагогически специалисти от цялата страна.

Пълното съдържание на статията можете да видите [ТУК](#):

Как да избегнем няколко често срещани затруднения при работа с ученици със специални образователни потребности (СОП)?

Учителите ежедневно се изправят пред редица трудности в процеса на работа. Нерядко като сериозно предизвикателство се очертава работата с ученици със специални образователни потребности. Включването на тези деца в общообразователна среда е нормативно регламентирано и през годините все по-стремително си проправя път в образователната ни система. Приобщаващото образование се стреми да осигури възможността всички ученици, независимо от техните силни или слаби страни, да се обучават в среда, в която да имат възможност да развият максимално своя потенциал.

<https://>

РЕСПО

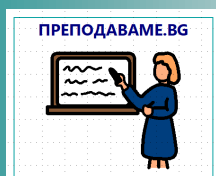

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

СПЕЦИАЛНИ ПОТРЕБНОСТИ И ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

преподаваме.bg

Настоящата статия ще обобщи най-често срещаните затруднения при работа с ученици със специални образователни потребности и ще ви даде насоки как да се справяте с тях и как да се чувствате по-подготвени и по-уверени в устрема си да преподавате, подкрепяте, насочвате и помагате на всички деца в класа.

Зад категорията „специални образователни потребности (СОП)“ стои широк набор от специфични образователни потребности, породени от различни нарушения, водещи до специфики във функционирането, поведението, когнитивните способности, като акцентът се поставя върху образователните нужди на детето и педагогическия аспект на въздействие. Ученици със СОП са тези, които срещат различни трудности в обучението си. Затрудненията на учениците могат да бъдат много и най-различни. Точно толкова различни са и затрудненията, които срещат педагогическите специалисти.

Като най-често срещани затруднения обобщаваме:

- Ангажиране по време на час;
- Невъзможност да се отдели нужното внимание на учениците със СОП;
- Определяне на правилния подход в преподаването на тези деца;
- Недостатъчна подготовка за работа с ученици със СОП;
- Адаптация на материали и учебно съдържание;
- Проблемно поведение;
- Чувство на безпомощност за справяне с поредното предизвикателство;
- Невъзможност да се включат пълноценно в учебния час.
-

Всички тези предизвикателства за учителите наслагват неприятната нагласа, която ни покосява, когато разберем, че в класа ни ще се обучава дете със специални образователни потребности. Притеснението, че няма да се справим ни преследва настоятелно и ограничава неусетно дейността ни като цяло. Мисълта за евентуалните трудности, с които ще се срещнем и трябва да преодоляваме, натрапчиво напомня за себе си постоянно, а това допълнително ни стопаира и ни поставя в състояние на обърканост и безизходица.

Пълното съдържание на статията можете да видите [ТУК](#):

<https://>

РЕСПО

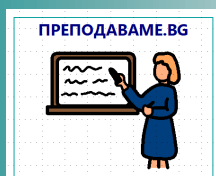

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

СПЕЦИАЛНИ ПОТРЕБНОСТИ И ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

преподаваме.bg

Партньорство и взаимодействие с родителите на ученици със специални образователни потребности

Приобщаването на дете със специални образователни потребности в общообразователна среда е нелека задача, която не би могла да се реализира без участието, подкрепата и ефективното сътрудничество на родителите. Комуникацията с тях е от изключително значение. Когато се касае за семейства, в които се отглежда дете с някакво нарушение в развитието, общуването следва да се осъществява със завишен параметър на добронамереност, разбиране и деликатност. Препоръчително е да се реализира в атмосфера на добрия тон и при избягване на императивния оттенък на изказа.

Настоящата статия ще ви запознае с различни реакции и фази на тяхното преодоляване от родители на деца с увреждания и други нарушения, както и с производните от тях модели на родителско поведение. Тя ще ви посочи някои стъпки и насоки за ефективното общуване с родители на деца със специални образователни потребности.

Пълното съдържание на статията можете да видите **ТУК**:

<https://>

РЕСПО

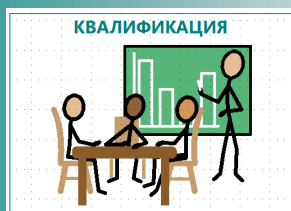

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

IX. КВАЛИФИКАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ. МЕТОДИЧЕСКА ПОДКРЕПА

МЕТОДИЧЕСКА ПОДКРЕПА ЗА ПЕДАГОГИЧЕСКИ СПЕЦИАЛИСТИ В ОБЛАСТ МОНТАНА

Предоставена методическа подкрепа по чл.190, ал. 3, т. 6 от ЗПУО и чл.144 от Наредбата за приобщаващо образование.

РЦПППО – Монтана е държавно специализирано обслужващо звено в системата на предучилищното и училищното образование, което провежда държавна политика за подкрепа на процеса на приобщаващо образование. Изпълнява организационни и методически функции за подпомагане на педагогическите специалисти от детски градини, училища, Центрове за специална образователна подкрепа, Центрове за подкрепа за личностно развитие по отношение на предоставянето на допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Програмата за квалификация на педагогическите специалисти за изминалата учебна година бе съобразена с новостите и тенденциите в областта на приобщаващото образование и се осъществи от сертифицирани обучители от състава на Регионален екип за подкрепа за личностно развитие / РЕПЛР/ към РЦПППО - Монтана.

Квалификационната дейност имаше за цел да повиши педагогическата, организационната, комуникативната и професионалната компетентност на учителите за работа с деца и ученици със специални образователни потребности. Темите на обученията бяха подбрани след предварително проучване на РЕПЛР към РЦПППО – Монтана сред педагогическите специалисти на територията на област Монтана, с помощта на което се определиха, анализираха и обобщиха водещи области на потребност от методическа подкрепа.

През учебната 2022/2023г. РЕПЛР организира и проведе обучения, информационни срещи, уебинари, семинари, тренинги и др. за осигуряване на методическа подкрепа на педагогически специалисти – директори, координатори, председатели и членове на ЕПЛР от детски градини, специализирани и неспециализирани училища и центрове за специална образователна подкрепа, тематично съобразени с конкретните потребности, появили се в процеса на реализиране на приобщаващо образование на територията на областта, както и обучения с присъждане на квалификационни кредити.

Общ брой обучени педагогически специалисти от РЕПЛР – 423

Планирани и проведени методически работни срещи, информационни семинари, уебинари, кръгли маси и др.:

Във връзка с предоставянето на методическа подкрепа на Екипите за подкрепа за личностно развитие в училища, детски градини, ЦПЛР и ЦСОП през учебната **2022/2023** година Регионалният екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности - област Монтана проведе поредица от методически работни срещи, информационни семинари, уебинари, кръгли маси и др., както следва:

РЕСПО

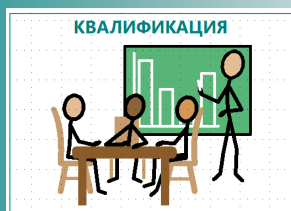

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

IX. КВАЛИФИКАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ.МЕТОДИЧЕСКА ПОДКРЕПА

Във връзка с предоставянето на **методическа подкрепа** на Екипите за подкрепа за личностно развитие в училища, детски градини, ЦПЛР и ЦСОП, *Регионалният екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности-област Монтана* организира **тренинги, методически срещи, уебинари, информационни семинари, кръгли маси с педагогически специалисти, председатели и членове на ЕПЛР, директори и зам. директори на детски градини и училища** по подадена заявка за участие.

26.10.2022г. **методическа работна среща**, реализирана съвместно с РУО – Монтана, на тема „Изготвяне на индивидуални учебни планове и индивидуални учебни програми за обучение на ученици със СОП“ проведено в ПГСАН „Проф. арх. Стефан Стефанов“ – гр. Монтана. **Брой участници: 39**

31.10.2022г. **методическа работна среща**, реализирана съвместно с РУО – Монтана, на тема „Взаимодействия между образователните институции в процеса на приобщаващото образование на деца и ученици от уязвими групи“ проведено в ПМПП „Св. Климент Охридски“ – гр. Монтана. **Брой участници: 52**

10.11.2022г. **методическа работна среща** на тема „Съвременни образователни тенденции в обучението на ученици с увреден слух“ проведено в ЛПП – гр. Берковица. **Брой участници: 20**

06.03.2023г. **уебинар** на тема „Речево развитие на децата в предучилищна възраст“, проведено онлайн чрез платформа Microsoft Teams – **14 на брой участници.**

07.03.2023г. **Кръгла маса** на тема „Междуетноститионално сътрудничество – позитивни нагласи и нови хоризонти за ефективно приобщаващо образование“ с представители на образователни институции и социални услуги на територията на община Лом. **Брой участници: 48**

23.03.2023г. **открито заседание на ЕПЛР** към І ОУ „Н. Първанов“ – гр. Лом на тема „Оказване на методическа подкрепа относно осигуряване на обща и допълнителна подкрепа; изготвяне на първичната документация от ЕПЛР при извършена оценка на образователните потребности и разработване на училищна документация - план за подкрепа, индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми по учебни предмети по преценка на ЕПЛР и при необходимост“.

29.03.2023г. **кръгла маса** на тема „Организиране на приобщаваща среда за деца и ученици със специални образователни потребности“ с представители на образователни институции и социални услуги на територията на община Берковица. **Брой участници: 30**

РЕСПО

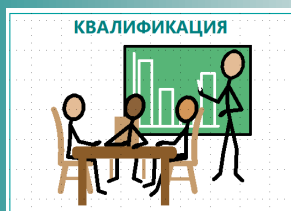

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

IX. КВАЛИФИКАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ. МЕТОДИЧЕСКА ПОДКРЕПА

⇒ 15.12.2022г. широка **дискусия** проведена в Дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Монтана с представители от РЦПППО-Монтана, РУО-Монтана, община Монтана, ФСПГ „Васил Левски“ – гр. Монтана, Дирекция „Социално подпомагане“ и родител на ученик със СОП във връзка с определяне подходящите вид и форма на обучение предвид спецификата на потребностите и здравословното състояние на ученика.

⇒ 25.04.2023г. **дискусия** проведена в V ОУ „Христо Ботев“ – гр. Монтана с участието на Орлин Орлинов – ст. експерт приобщаващо образование в РУО – Монтана, Диана Божинова – директор на РЦПППО-Монтана и Вилма Георгиева – директор на V ОУ „Христо Ботев“ – гр. Монтана и членове на ЕПЛР във връзка с потърсена подкрепа относно неефективно реализиране на обучение на ученичка със СОП в индивидуална форма.

⇒ 04.05.2023г. широка **дискусия** проведена в V ОУ „Христо Ботев“ – гр. Монтана с представители от РЦПППО – Монтана, РУО – Монтана, ЦСОП „Христо Ботев“ – гр. Берковица, V ОУ „Христо Ботев“ – гр. Монтана и родители на дете със СОП във връзка повишаване информираността на семейството относно възможности за избор на подходяща форма на подкрепа, съобразена със спецификата на потребностите на ученичка със СОП.

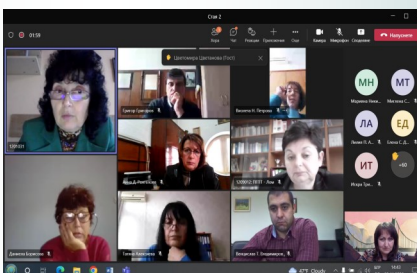
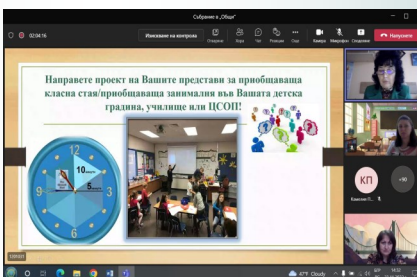
Общ брой получили методическа подкрепа педагогически специалисти за учебната 2022/2023г. – 203

Обучения

Във връзка с провеждане на обучения с присъждане на квалификационни кредити, съгласно Наредба № 15 за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти, обн. ДВ, бр.61/02.08.2019г. от РЕПЛР през учебната 2022/2023г. са проведени **2 обучения** в електронна среда посредством платформа Microsoft Teams и **1 присъствено**, както следва:

22-23.11.2022г. обучение на тема „Допълнителна подкрепа за личностно развитие – философия и практика“ – 106 на брой обучени педагогически специалисти;

Обучителният курс разгърна тематичното си съдържание в два модула с умело редуване на обучителни сесии и практически задачи за участниците.

РЕСПО

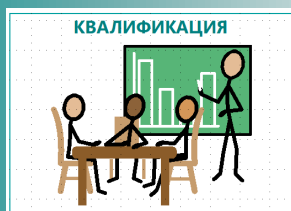

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

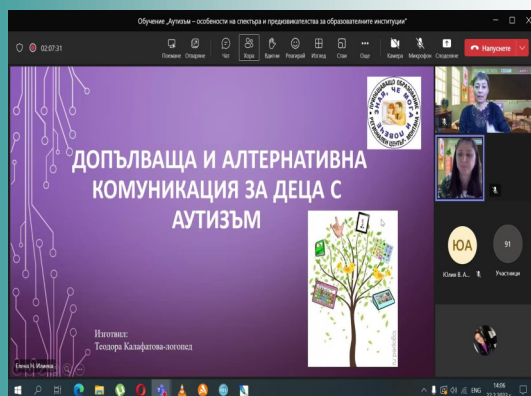
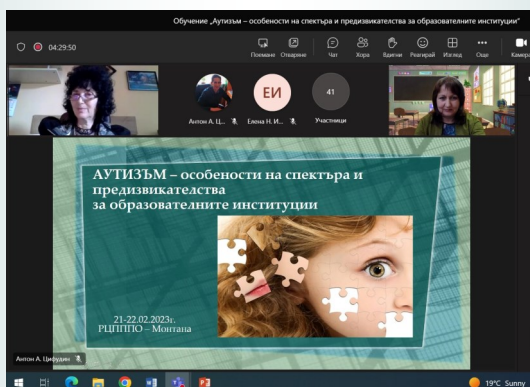
РЦПППО-МОНТАНА

IX. КВАЛИФИКАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ПЕДАГОГИЧЕСКИТЕ СПЕЦИАЛИСТИ. МЕТОДИЧЕСКА ПОДКРЕПА

⇒ 21-22.02.2023г. обучение на тема „Аутизъм – особености на спектъра и предизвикателства за образователните институции“ – 98 на брой обучени педагогически специалисти.

Многообразие от теми с методическа насоченост бяха представени пред аудиторията, които са важен фактор за приобщаването на децата от аутистичния спектър в общността. Теоретичната постановка на аутизма, подкрепящата специализирана среда, формиране на приобщаващи нагласи, комуникационни стратегии и подходи, допълваща и алтернативна комуникация като подходяща за работа с децата с

аутизъм, видове терапии и терапевтични дейности бяха представени в двудневния модул формат на обучителната среща. Нарастващият брой деца с генерализирано разстройство в развитието и въпросите, които то поражда в общността поставят една актуална проблематика, изискваща обединяване на усилията между педагози, родители, деца и специалисти в една обща кауза и приемането им като част от многообразието в житейския ни свят.

⇒ 28.06.2023г. Иновативен психо-социален тренинг на тема „Работа в екип – гарант за успех“ – 16 на брой участници и с изпълнение на практическа задача. Внедряване на новаторски подходи в работата чрез приложение на фасилитационния интерактивен метод „Световно кафене“ при въвеждане на STEM/STEAM базираното обучение за работа с деца и ученици със специални образователни потребности.

Общ брой обучени педагогически специалисти за учебната 2022/2023г. с присъдени квалификационни кредити – 220.

Автор: Диана Божинова
директор на РЦПППО – Монтана

РЕСПО

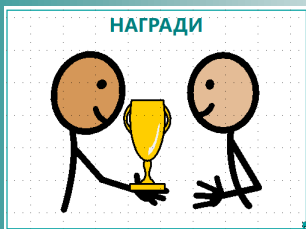

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

Х. НАГРАДИ И ОТЛИЧИЯ

ГРАМОТА „НЕОФИТ РИЛСКИ“

Екипът на РЦПППО - Монтана поздравява г-жа Даниела Алексиева – главен ресурсен учител в РЦПППО – Монтана по повод удостояването на 24 май – Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност с почетно отличие на Министерство на образованието и науката грамота „Неофит Рилски“.

Пред екипа ни тя сподели: „Да си учител днес е истинско предизвикателство. Но за мен е призвание и то с фокус върху приобщаващото образование. Голяма радост, чест и професионално удовлетворение е да получа престижната грамота "Неофит Рилски" на Министерството на образованието и науката.“

**Автор: Янита Сейкова-
логопед в РЦПППО -
Монтана**

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

X. НАГРАДИ И ОТЛИЧИЯ

ПРИЕМ ПРИ ПРЕЗИДЕНТА

Теодора Калафатова - логопед в РЦПППО - Монтана присъства на традиционния прием на президента Румен Радев по случай 24 Май - Ден на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност, който се проведе в Националния исторически музей и събра представители на академичната и научната общност, артисти, писатели, директори на образователни институции, учители и хора на изкуството.

*Автор: Антон Цифудин
психолог в РЦПППО - Монтана*

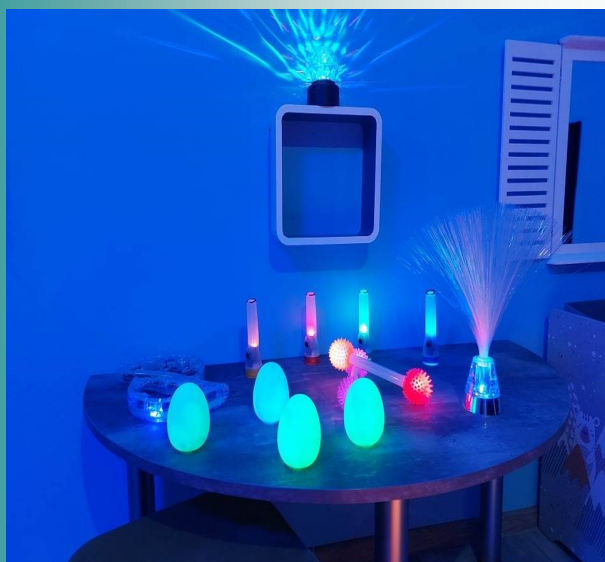

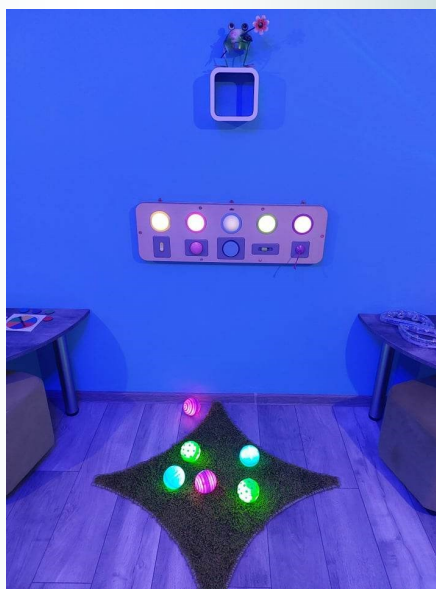
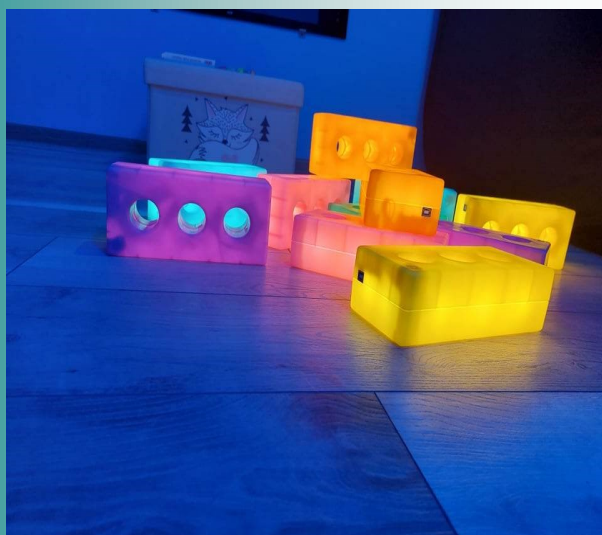
XI. ГАЛЕРИЯ „ПОДКРЕПЯЩА УЧЕБНА СРЕДА“

СЕНЗОРНАТА ЗОНА В ДГ №12 „ЗДРАВЕЦ“ ГРАД МОНТАНА

Сензорната зона в ДГ №12 „Здравец“ град Монтана, представлява самостоятелно обособено за целта помещение. Обзавеждането в нея е произведено от лицензиран за целта производител от Англия и закупено чрез негов вноси-

тел за България – „Образование и нови технологии“, град Бургас. Към настоящия

момент тя е единствената по рода си в детските градини на територията на област Монтана.

Ирена Крумова—директор на ДГ №12 „Здравец“ - Монтана

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

XI. ГАЛЕРИЯ „ПОДКРЕПЯЩА УЧЕБНА СРЕДА“

РЕСУРСЕН КАБИНЕТ В ДГ №2 „ЧЕРВЕНАТА ШАПЧИЦА“ - ЛОМ

Ресурсен кабинет за допълнителна подкрепа за личностно развитие за деца със специални образователни потребности е нова стъпка към подобряване на средата в детска градина № 2 „Червената шапчица“ – гр. Лом. Той е ремонтиран, обзаведен и оборудван с дидактични пособия и помагала с доброволческа подкрепа на екипа на детското заведе-

ние, ресурсни специалисти, родители и приятели.

Всички положени усилия кабинетът да стане факт бяха насочени към осигуряване на по-високо качество и по-добър достъп до образование на деца със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изяви дарби чрез предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие.

Зоя Иванова
директор на ДГ №2 „Червената
шапчица“ – гр. Лом
Виолета Цветанова
стариши ресурсен учител в РЦПППО - Монтана

РЕСПО

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

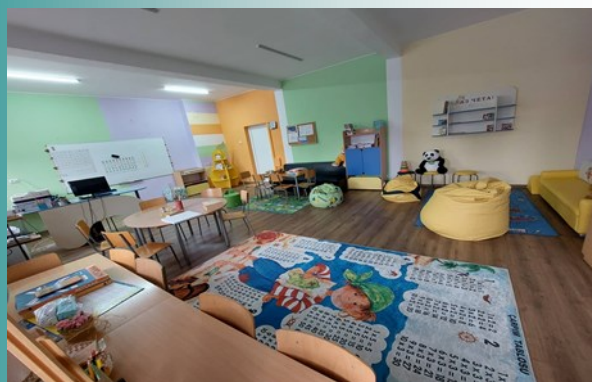

РЦПППО-
МОНТАНА

XI. ГАЛЕРИЯ „ПОДКРЕПЯЩА УЧЕБНА СРЕДА“

ПРИЯТНА ОБСТАНОВКА И ПОДКРЕПЯЩА УЧЕБНА СРЕДА В РЕСУРСНИЯ КАБИНЕТ НА II ОУ „ИВАН ВАЗОВ“ - ВЪЛЧЕДРЪМ

Във II ОУ „Иван Вазов“ гр. Вълчедръм с ресурсно подпомагане се обучават ученици от II до VII клас. Индивидуалните и групови занимания с тях се провеждат в обновения по проект BG05M20P001-3.018-0001 „Подкрепа за приобща-

ващото образование“ ресурсен кабинет. В него учениците със специални образователни потребности получават допълнителна подкрепа по български език и математика от ресурсен учител.

Кабинетът е оборудван с мултимедия, компю-

тър, таблет, интернет, магнитна дъска, разнообразни учебни помагала, дидактични и занимателни игри, материали за рисуване, моделиране и апликиране.

Уютната обстановка в ресурсния кабинет предразполага учениците за приятно прочитане на часовете, а през меж-

дучасията той е желано място за почивка и разговори с приятели.

Автор: Йорданка Тодорова,
ресурсен учител
II ОУ „Иван Вазов“
гр. Вълчедръм

РЕСПО

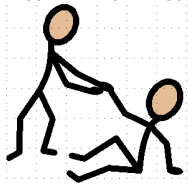

РЕСПО

Тел: 0879018130

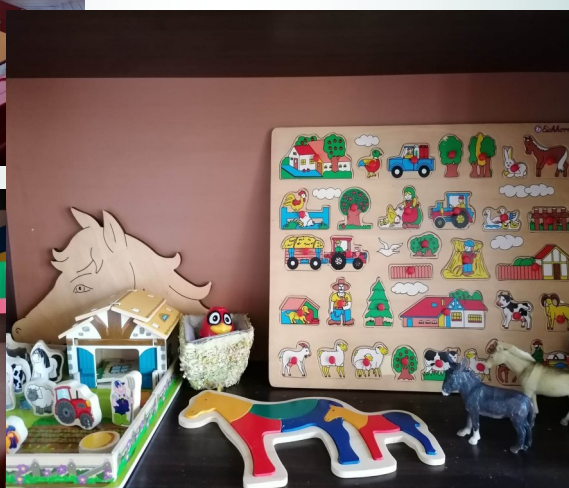
Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

РЦПППО-
МОНТАНА

XI. ГАЛЕРИЯ „ПОДКРЕПЯЩА УЧЕБНА СРЕДА“

Вече 9 години деца със специални образователни потребности получават подкрепа в подобрена, адаптирана, подкрепяща среда в първия за област Монтана ресурсен кабинет в ДГ № 12 „Звънче“ – Лом.

РЕСПО

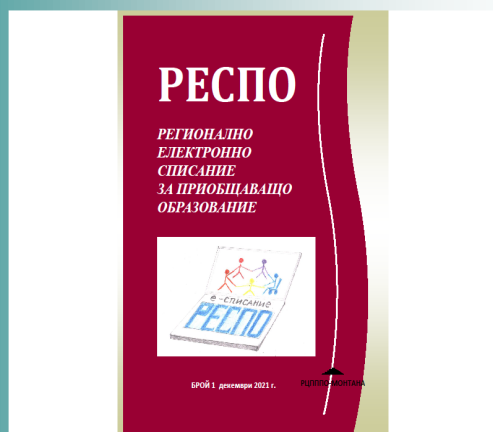
РЕСПО

Тел: 0879018130

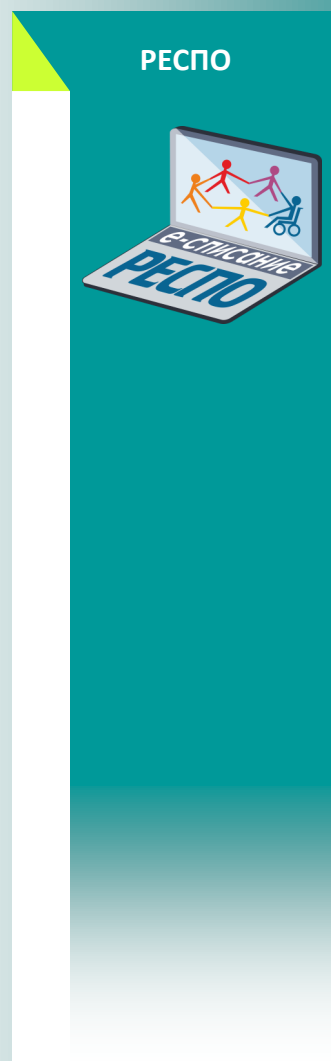
Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

Виолета Цветанова
старши ресурсен учител
в РЦПППО - Монтана

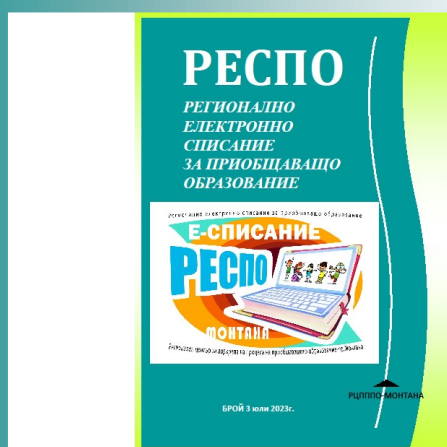
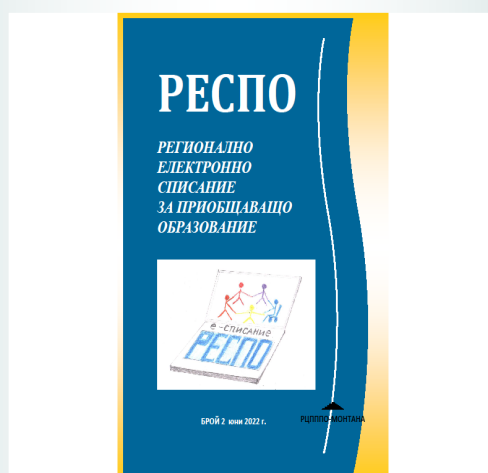
РЦПППО-
МОНТАНА

https://rcm.dstcenter.eu/images/downloads/emagazine/2021/respo_12_2021.pdf

https://rcm.dstcenter.eu/images/downloads/emagazine/2022/respo_06_2022.pdf

СЛЕДВА ПРОДЪЛЖЕНИЕ...

Екипът на РЕСПО Ви пожелава слънчево и вълнуващо лято!

РЕСПО

Тел: 0879018130

Имейл: respo_rc_montana@abv.bg

**РЦПППО-
МОНТАНА**